ПРОЛЕТАРЫ! ЎСІХ КРАІН ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 290 (5366)
НЯДЗЕЛЯ 22 СНЕЖНЯ 1935 г.
Год выдання XVIII

ПАСТАНОВА СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР І ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА ВКП(б)

У сувязі з тым, што **Азова-Чорнаморскі край, Куйбышэўскі край, Саратаўскі край, Омская вобласць, Беларуская ССР, Азербайджанская ССР і Армянская ССР** выканалі ўстаноўлены для іх Соўнаркомам СССР і ЦК ВКП(б) гадавы план хлебаздачы і забяспечылі сябе насеннем для яравой сяўбы,—Совет Народных Камісараў Саюза ССР і Цэнтральны Камітэт ВКП(б) **пастанаўляюць:**

Дазволіць калгасам, калгаснікам і працоўным аднаасобнікам пайменаваных рэспублік, краёў і абласцей рабіць бесперашкодны продаж свайго хлеба (мукой, зярном і печаным хлебам) кааперацыйным арганізацыям, а таксама на гарадскіх і сельскіх рынках і станцыях чыгунак.

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР
В. МОЛАТАЎ.

Сакратар Цэнтральнага Камітэта ВКП(б)
І. СТАЛІН.

21 снежня 1935 г.

АБ БУДАЎНІЦТВЕ І ЗАДАЧАХ БУДАЎНІКОЎ

Прамова тав. В. М. Молатава на нарадзе па пытаннях будаўніцтва ў ЦК ВКП(б) 14 снежня 1935 года

I. Аб крытыцы недахопаў і асабліва аб галоўным недахопе ў будаўніцтве

Таварышы, наша нарада склікана па вельмі важнаму пытанню, і я думаю, што яна будзе мець вялікае значэнне для ўсёй справы нашага будаўніцтва. Агульнае ўражанне ад усяго сказанага тут атрымліваецца такое: відаць, што мы маем ужо велізарны вопыт у будаўніцтве, што ў многіх мясцовых работнікаў-будаўнікоў накапіўся за апошнія гады сапраўды багаты будаўнічы вопыт, і відаць разам з тым, як дрэнна і часта прама агідна скарыстоўваем мы гэтыя накопленыя багацці практычнага вопыту ў інтарэсах паляпшэння будаўніцтва.

Найбольшы вопыт па будаўніцтву, як усім вядома, ёсць у Наркамцяжпрома. Пад кіраўніцтвам Наркамцяжпрома пабудавана больш за ўсё заводаў і фабрык, шахт і электрастанцый, жылых дамоў і іншых будынкаў. Але і самая суровая крытыка недахопаў у будаўніцтве тут была дана ў прамове наркома цяжкай прамысловасці т. Орджанікідзе.

Каб сур'ёзна палепшыць і патанніць наша будаўніцтва, нам сапраўды трэба большэвіцкая крытыка недахопаў у будаўніцтве. У гэтых адносінах не ўсе прамовы на нарадзе цалкам адпавядалі інтарэсам справы. Некаторыя кіруючыя работнікі ў будаўніцтве не ад таго яшчэ і цяпер, каб замазваць недахопы сваёй работы і, так сказаць, падсалоджваць іх абяцаннямі і салодкімі словамі.

Але не такія прамовы многіх мясцовых работнікаў. Лепшыя з нашых будаўнікоў рашуча, трапна і страсна крытыкуюць недахопы ў будаўніцтве і гэтым паказваюць усведамленне сваёй адказнасці перад партыяй і рабочым класам і большэвіцкую веру ў свае сілы.

Трапна і павучальна гаварылі аб недахопах у нашым будаўніцтве рабочыя-стаханаўцы. Возьміце хоць-бы прамовы арматуршчыка Бурына і каменшчыка Жму-

Трэба прызнаць, што на нарадзе мала гаварылася пра сапраўдную механізацыю ў будаўнічай справе, пра добрае ўменне скарыстаць будаўнічыя механізмы і машыны, ад якіх залежыць так многа. Тым часам добрае скарыстанне складаных машын і механізмаў у будаўнічай справе ў злучэнні з працейшай рацыяналізацыяй і механізацыяй адыграе рашаючую ролю ў карэнным паляпшэнні і патанненні будаўніцтва.

Кожнаму будаўніку зразумела, як многа цяпер будаўніцтва залежыць ад паляпшэння і патанення вытворчасці будматэрыялаў. У сувязі з гэтым спынюся на выступленні дырэктара Коранеўскага сілікатнага завода т. Іманішвілі, які сказаў адну з лепшых прамоў на гэтай нарадзе. Відаць, што ён не дарэмна прасядзеў некалькі гадоў на сваім Маскоўскім цагельным заводзе. А галоўнае—паспеў нядрэнна азнаёміцца з некаторымі іншымі цагельнымі заводамі пад Ленінградам і ў Харкаве. Ён падзяліўся тут сваім практычным вопытам і, дзякуючы гэтаму, мы давеліся пра сёе-тое вельмі карыснае. Аказваецца, ленінградскі завод сілікатнай цэглы можа даць у будучым годзе не 65 мільёнаў цэглы, як ён абяцае, а цэлых 160 мільёнаў цэглы.

Аказваецца таксама, што цагельны завод «Основа» ў Харкаўскай вобласці можа даць не 25 мільёнаў цэглы, як меркавалі ў цэнтры, а цэлых 50 мільёнаў. Такія вывады таварыша з вялікім практычным вопытам, які па-большэвіцку праверыў справу на месцы. Мабыць, і завод, дзе працуе сам т. Іманішвілі, можа значна ўзняць сваю работу ў параўнанні з сёлетнім годам.

Хіба гэтыя простыя факты не паказваюць, што мы яшчэ вельмі дрэнна ведаем нашы заводы і іх вытворчыя магчымасці, што трэба большэвіцкая праверка многіх і многіх заяў і абяцанняў кіраў-

сталі занадта частай з'явай. Нямала такіх будоўляў, якія з года ў год парушаюць гэтыя тэрміны і топчуць нагамі каштарысы, а значыць і будаўнічыя планы. Многія будаўнікі, на жаль, не лічаць нават гэта зазорным. Некаторыя з кіраўнікоў так да гэтага прывыклі і так упэўнены ў беспакаранасці за зрыў будаўнічай праграмы, што нават толкам не ведаюць ні ўстаноўленых тэрмінаў, ні кошту даручанай ім дзяржаўнай будоўлі. Ці можна мірыцца з такім становішчам?

Нават у сельскай гаспадарцы, якая яшчэ нядаўна была дробнай і разрозненай, мы не маем цяпер такога становішча, каб па асноўных галінах і раёнах не выконваліся ўстаноўленыя планы. У гэтым годзе мы маем перавыкананне дзяржаўных планаў па зярну, па цукровых бураках, па бавоўне і па раду іншых культур. Вядома, ёсць асобныя раёны, якія ў сілу выключных прычын, напрыклад засухі, не выканалі свайго плана па сельскай гаспадарцы, але затое ёсць другія раёны, якія значна перавыканалі свае заданні. У рэзультаце гэтага мы маем тое перавыкананне дзяржаўных планаў па сельскай гаспадарцы, пра якое ўсе мы ведаем. Нават у калгаснай і соўгаснай гаспадарцы, дзе асваенне новай тэхнікі сустракалася з асабліва вялікімі цяжкасцямі, нашы людзі навучыліся па-большэвіцку змагацца за выкананне плана, і рэзультаты гэтага ў наяўнасці.

У будаўніцтве мы гэтага зараз не бачым. Справа не ў тым, што той ці іншы будаўнік, скажам, з прычыны асобых часовых затрудненняў, не выканаў сваёй будаўнічай праграмы, такому будаўніку не цяжка чым-колечы дапамагчы і выцягнуць такую будоўлю з бяды. Справа ў тым, што невыкананне будаўнічай праграмы на працягу раду гадоў стала правілам для некаторых будаўнікоў, у тым ліку і для вельмі вядомых. Некаторыя з іх настолькі прывыклі зрываць устаноўленыя тэрміны і зацверджаныя каштарысы, ... лічыць гэта за пра-

номіўшы на патанненне будаўніцтва звыш 3,5 мільярда рублёў.

Калі не забываць, што многія будаўнікі і ў гэтым годзе па кошту будаўніцтва ішлі вышэй каштарысу, то патрабаванне будаўнічай праграмы 1936 года — знізіць кошт будаўніцтва **на 11 процантаў** супроць каштарысу — нельга лічыць простай задачай. Дабіцца **эканоміі** ў 3,5—4 мільярды рублёў, і тым самым не больш чым за 28,5 мільярда рублёў выканаць будаўнічую праграму ў 32 мільярды рублёў — такая наша задача па будаўніцтву ў будучым годзе. Гэта — вялікая і цяжкая задача, і мы павінны зрабіць усё, каб паказаць, што гэта задача нам па плячу, што большэвікі — партыйныя і непартыйныя — прымаюць свае праграмы для таго, каб іх безагаворачна выконваць.

Аднак, мы не вырашым гэтай

нае зніжэнне кошту будаўніцтва, а ў большасці выпадкаў толькі прыастаноўку далейшага росту гэтага кошту. Гэта значыць, што і ў апошнія гады ўстаноўленыя дзяржаўныя заданні па зніжэнню кошту будаўніцтваў сістэматычна зрываліся. У сувязі з гэтым схільныя да самацёку таварышы скаціліся да звычайнай апартуністычнай філасофіі. Стала нярэдкасцю сустрэць сярод будаўнікоў людзей, якія «не вераць» у выкананне ўстаноўленых для іх будаўнічых планаў. Такая палапаўка гнілога прымірэнства сярод будаўнікоў. Вось у чым «карэнні» дрэнных прывычак у некаторых нашых будаўнікоў.

Не разбіўшы гэтых гнілых настрояў, мы не справімся з будаўнічай праграмай будучага года. Не зламаўшы дрэннай прывычкі к зрыву будаўнічых праграм, мы

ялізацыі ў рабоце будаўнічых арганізацый і ў будаўнічых кадрах мы ў большасці выпадкаў не атрымлівалі. Толькі асобныя будаўнічыя арганізацыі маюць у нас доўгі вопыт работы, але і то звычайна з вялікай цякучасцю сваіх кадраў. Усё гэта прыводзіла да саматужніцтва і партызаншчыны ў будаўніцтве.

Цяпер пастаўлена задача—разгарнуць будаўнічую работу па прамысловаму, арганізаваўшы яе, як асобую будаўнічую індустрыю. Адсюль — установка на работу спецыялізаваных, пастаянных будаўнічых арганізацый, якія працуюць па падраду ў прамысловых, транспартных і іншых арганізацыях. Адсюль-жа задача — па-сапраўднаму ўзброіць будаўніцтва ўсімі неабходнымі будаўнічымі механізмамі і машынамі і забяспечыць будаўнічыя арганізацыі пастаяннымі кадрамі рабочых, інжынераў і кіраўнікоў-гаспадарнікаў.

Арганізаваць будаўнічую работу на такой аснове — значыць усур'ёз узяцца за работу па зацверджаных каштарысах, па ўстаноўленых праектах, па цвёрдых планах, забяспечыць своечасова як праектна-вышукальныя работы, так і адказныя адносіны да архітэктурнага боку будаўніцтва, разгортваць работы на будоўлі па распрацаванай вытворчай праграме. Гэта значыць — арганізаваць працу ў будаўніцтве так-жа, як у прамысловасці; набыць кваліфікаваныя кадры і адмовіцца ад непрыгоднай установкі на сезонніка; пабудаваць зарплату на будаўніцтве так-жа, як і ў прамысловых прадпрыемствах і абаперціся ў рабоце на стаханаўцаў, асвоіўшых новую тэхніку ў будаўніцтве. Такі круты паварот у будаўнічай справе, які мы павінны зрабіць, зрабіўшы большэвіцкі вывад з крытыкі недахопаў у будаўніцтве.

Нельга не сказаць, што зусім неграунтоўным з'яўляецца і цяперашні банкаўскі кантроль будаўніцтва, які час вызваліць ад вузкіх фармальных рамак. Падлягае карэннай перабудове і сістэма ўліку будаўніцтва, якая нікога зараз не задавальняе.

У сувязі з новымі задачамі ў будаўніцтве нярэдка ўносяць прапановы аб арганізацыі асобага наркамата па будаўніцтву. Але

арганізаваць па-індустрыяльнаму, а не так, як цяпер.

Найбольшыя труднасці мы маем у вытворчасці мясцовых будматэрыялаў. Вытворчасць іх абходзіцца занадта дорага і іх не хапае. Нават буйныя прадпрыемствы гэтай прамысловасці часта знаходзяцца ў загоне і аб іх мала хто клапоціцца. У большасці-ж выпадкаў вытворчасць мясцовых будматэрыялаў вядзецца поўсаматужна, а то і проста саматужным чынам.

Тым часам, пагарджаць мясцовымі будматэрыяламі — значыць пагарджаць задачай паляпшэння і патанення самога будаўніцтва.

Калі мы не арганізуем вытворчасць усіх будматэрыялаў на ўзор буйной прамысловасці, па крайняй меры ў частцы забеспячэння патрэб усяго асноўнага прамысловага, транспартнага і гарадскога будаўніцтва, то нам не бачыць сапраўднага паляпшэння і патанення гэтага будаўніцтва. Арганізаваць вытворчасць будматэрыялаў, як адну з галін буйной і часткова — сярэдняй прамысловасці, узброіць яе адпаведнымі машынамі, тэхнічным абсталяваннем і транспартам, а галоўнае — наладзіць як мага хутчэй асваенне тэхнікі на ўжо існуючых буйных прадпрыемствах, кар'ерах і т. п. і забяспечыць тут работу круглы год, а не як на сезонным промысле, — такая адна з важнейшых нашых задач.

Мы не можам адкласці ўпарадкаванне і патанненне будаўніцтва да нейкага моманту, калі мы наладзім канчаткова вытворчасць будматэрыялаў па-новаму. Не, мы павінны паступіць інакш. І тую, і другую справу — і нашы новыя задачы ў галіне будаўніцтва, і нашы новыя задачы ў галіне арганізацыі вытворчасці будматэрыялаў, — пераарганізацыю гэтых галін нашай гаспадаркі па тыпу буйной індустрыі мы павінны праводзіць адначасова і не адкладваючы ў доўгі яшчык ні адну з гэтых задач. Праўда, гэта цяжка. Але на долю большэвікоў выпадала ўжо столькі трудных задач і столькі з іх мы вырашылі з поспехам, што за гэтыя задачы ў галіне будаўніцтва мы павінны ўзяцца цяпер безадкладна і вырашыць іх так, як належыць большэвікам **(Апладысменты)**.

Ці ёсць у нас прадпасылкі для вырашэння гэтых задач? Так, та-

...сцовых работнікаў. Лепшыя з ...ашых будаўнікоў рашуча, тры... ...і страсна крытыкуюць недахопы ў будаўніцтве і гэтым паказваюць усведамленне свайй адказнасці перад партыяй і рабочым класам і большэвіцкую веру ў свае сілы.

...прана і павучальна гаварылі ...й недахопах у нашым будаўніцтве рабочыя-стаханаўцы. Вазьміце хоць-бы прамовы арматуршчыка Бурына і каменшчыка Жмурына.

Тав. Бурын працуе на будаўніцтве аўтазавода ў Горкім. Ён расказаў тут пра сваю работу многа цікавага. Ён расказаў пра тое, як некаторыя прарабы і брыгадзіры на яго будаўніцтве напачатку проста не разумелі стаханаўскага руху і тармазілі яго, ...епа чапляючыся за старыя ...ія нормы. Ён расказаў і пра бліскучыя прыклады свайй работы і выкананнем устаноўленай нормы ў 500—800 процантаў і больш, і пра тое, як дапамагалі яму партыйцы і комсамольцы. А галоўнае, ён проста і нагляднa паказаў, як іменна ён забяспечыў перавыкананне вытворчых норм у ...—8 разоў і нават больш, уносячы некаторыя палепшаныя элементы механізацыі ў сваю работу і праводзячы прасцейшыя рацыяналізатарскія мерапрыемствы. Слухаючы прамовы Бурына і таго, як ён, мы ўсе тут радаваліся таму, што ў нас вырасла ўжо вялікая рабочых-будаўнікоў, якія зразумелі **значэнне механізацыі** і паспяхова карыстаюцца прасцейшай механізацыяй у свайй рабоце. З такіх таварышоў, як Бурын, могуць і павінны выйсці за якую-небудзь пару гадоў добрыя совецкія інжынеры і буйныя гаспадарнікі і ім трэба дапамагчы хутчэй прайсці вышэйшую тэхнічную школу.

Другі прыклад—т. Жмурын, які працуе каменшчыкам Заводбуда ў Маскве. Ён расказаў тут павучальную гісторыю свайй работы за апошнія гады, пачынаючы з Магнітабуда. Ён таксама перавыконвае ўстаноўленыя вытворчыя нормы ў 5 і больш разоў. Ён дабіўся гэтага некалькі іншымі шляхамі, чым т. Бурын. Яго поспехі, галоўным чынам, у правільным **падзеле працы** і наогул у лепшай арганізацыі работы. У сувязі з гэтым яму, як і многім іншым будаўнічым рабочым, усё яшчэ больш прыходзіцца разлічваць на сваю фізічную лоўкасць і шматгадовы працоўны вопыт і толькі ў другую чаргу — на скарыстанне прасцейшых тэхнічных прыстасаванняў. Прыклад т. Жмурына, яшчэ не атрымаўшага належнай дапамогі ад укаранення механізацыі ў будаўнічую справу, гаворыць аб тым, наколькі ў арганізацыі працы будаўнікоў мы яшчэ адстаем ад самых элементарных для будаўнічай індустрыі патрабаванняў. На самай справе, варта нашым кіраўнікам будоўляў больш сур'ёзна падумаць зад механізацыяй работ, звязаных з працай т. Жмурына і іншых каменшчыкаў, і мы не толькі значна аблегчым іх працу, але значна падымем прадукцыйнасць працы многіх тысяч каменшчыкаў.

...цэнтры, а цэлых 50 мільёнаў. Такія вывады таварыша з вялікім практычным вопытам, які па-большэвіцку праверыў справу на месцы. Мабыць, і завод, дзе працуе сам т. Іманішвілі, можа значна ўзняць сваю работу ў параўнанні з сёлетнім годам.

Хіба гэтыя простыя факты не паказваюць, што мы яшчэ вельмі дрэнна ведаем нашы заводы і іх вытворчыя магчымасці, што трэба большэвіцкая праверка многіх і многіх заяў і абяцанняў кіраўнікоў прадпрыемстваў, якія ...бяць будматэрыялы, што без такой праверкі многія нашы багацці ў заводах і на будоўлях будуць не скарыстаны і будуць затоптвацца ў гразь бюракратамі рознага ранга.

Вось чаму так неабходна нам крытыка недахопаў у будаўнічай справе. Гэта тое, з чаго мы павінны пачаць. Смелай крытыкай недахопаў у будаўніцтве мы павінны паказаць, што мы паспелі ў разуменні новых, больш высокіх задач будаўніцтва і што мы поўны ўпэўненасці ў перадаленні гэтых недахопаў.

Пераходжу да таго, што, па-мойму, з'яўляецца галоўным недахопам у будаўніцтве, што з'яўляецца галоўным недахопам нашых будаўнікоў. Гэты галоўны недахоп заключаецца **ў прывычцы да невыканання** будаўнічых праграм, якая склалася за апошнія гады. На жаль, гэта дрэнная прывычка выпрацавалася ў многіх будаўнікоў.

За плячыма нашых будаўнікоў стаяць многія гіганты соцыялістычнай індустрыі, пабудаваныя за апошнія гады. Асваенне новай прамысловай тэхнікі дае нам цяпер тыя поспехі індустрыі, якія растуць з кожным днём на нашых вачах. Сярод кіраўнікоў будоўляў мы маем нямала ордэнаносцаў—людзей, вядомых усёй краіне Герояў першай пяцігодкі: мы бачым перш за ўсё сярод нашых лепшых будаўнікоў. І тым не менш, у святле сёнешніх задач прыходзіцца завастраць крытыку на склаўшайся ў апошні перыяд дрэннай прывычцы многіх будаўнікоў зрываць устаноўленыя тэрміны і кошт будаўніцтва і прыходзіцца заклікаць таварышоў будаўнікоў да рашучай самакрытыкі.

Параўнайце становішча ў прамысловасці і ў будаўніцтве. Ад прамысловасці ўжо за месяц-два да канца года пачынаюць паступаць рапарты аб датэрміновым выкананні вытворчых планаў. Не толькі многія асобныя прадпрыемствы, але ўжо рад буйных галін прамысловасці і асобныя наркаматы ў цэлым к сучаснаму моманту выканалі свае гадавыя планы. Невыкананне вытворчай праграмы ў прамысловасці і транспарце стала выключэннем. Да зрыву ўстаноўленай праграмы на прамысловай вытворчасці нашы работнікі на прадпрыемствах адносяцца як да ганьбы. Гэта адно з вялікіх заваяванняў нашай партыі.

Не тое ў будаўніцтве.

У будаўніцтве зрыў устаноўленых тэрмінаў і перавыдаткі супроць зацверджаных каштарысаў

У будаўніцтве мы гэтага зараз не бачым. Справа не ў тым, што той ці іншы будаўнік, скажам, з прычыны асобых часовых затрудненняў, не выканаў свайй будаўнічай праграмы, такому будаўніку не цяжка чым-колечы дапамагчы і выцягнуць такую будоўлю з бяды. Справа ў тым, што невыкананне будаўнічай праграмы на працягу раду гадоў стала правілам для некаторых будаўнікоў, у тым ліку і для вельмі вядомых. Некаторыя з іх настолькі прывыклі зрываць устаноўленыя тэрміны і зацверджаныя каштарысы, што перасталі лічыць гэта за правал свайй работы. Трэба прызнаць, што **прымірэнчыя адносіны да зрыву будаўнічых праграм** з'яўляюцца галоўным недахопам у будаўніцтве і што гэты недахоп ёсць і ў вярхушкі будаўнікоў.

На гэтай нарадзе рабочыя-стаханаўцы гаварылі пра многія жывыя факты перавыканання ўстаноўленых норм выпрацоўкі ў некалькі, часам нават у 10 разоў і больш. І ў гэтым нельга не бачыць адну з самых радасных з'яў сёнешняга дня ў нашым будаўніцтве. Яшчэ больш пра такія факты маглі-б расказаць многія іншыя будаўнікі, якія знаходзяцца зараз на будоўлях, на месцах.

З другога боку, мы маем факты, якія сведчаць аб прывычцы да безадказнасці з боку некаторых кіраўнікоў. З гэтымі прывычкамі мы павінны пакончыць, у што-б там ні стала. **(Апладысменты).**

Наколькі гэта неабходна, відаць ужо з таго, з якім маштабам будаўніцтва мы маем справу ў 1936 годзе.

Мы прынялі будаўнічую праграму на будучы год у размеры 32 мільярдаў рублёў, супроць 24 мільярдаў у 1935 годзе. Мы прывыклі да вялікіх планаў капітальных работ, але такой вялікай будаўнічай праграмы ў нас ніколі раней не было. У гэту праграму лёгка ўкладваецца больш чым трохгадовы план укладанняў па будаўніцтву ў першай пяцігодцы, калі, як вядома, наша будаўніцтва ішло ўжо поўным ходам.

Выканаць будаўнічую праграму ў 32 мільярды рублёў нялёгка. Прапоўныя Совецкага Саюза павінны будуць па-сапраўднаму напружыць свае сілы, каб знайсці неабходныя для гэтага сродкі і забяспечыць выкананне гэтай праграмы. Тым не менш мы ўпэўнены ў тым, што гэта праграма нам па сілах і мы можам забяспечыць безумоўнае яе выкананне. Даволі сказаць, што гэта праграма апіраецца на ўзрастаючую совецкую індустрыю, якая па плану будучага года павінна даць павелічэнне прадукцыі не менш чым на 24 проценты, а таксама на ўздым транспарта і сельскай гаспадаркі.

Але не толькі ў маштабе будаўніцтва справа.

Будаўнічая праграма будучага года бярэцца з улікам неабходнасці зніжэння кошту будаўніцтва на 11 процантаў супроць каштарыснага кошту ў 1935 годзе. Гэта значыць, што на праграму будаўніцтва ў 32 мільярды рублёў мы павінны выдаткаваць не больш 28,5 мільярда рублёў. Забяспечыць зніжэнне кошту будаўніцтва **на 11 працантаў** супроць каштарысу — **нельга** лічыць простай задачай. Дабіцца **эканоміі** ў 3,5—4 мільярды рублёў, і тым самым не больш чым за 28,5 мільярда рублёў выканаць будаўнічую праграму ў 32 мільярды рублёў — такая наша задача па будаўніцтву ў будучым годзе. Гэта — вялікая і цяжкая задача, і мы павінны зрабіць усё, каб даказаць, што гэта задача нам па плячу, што большэвікі — партыйныя і непартыйныя — прымаюць свае праграмы для таго, каб іх безагаворачна выконваць.

Аднак, мы не вырашым гэтай задачы, калі пакінем на будоўлях усё па-старому, калі самі будаўнікі не перабудуюцца. І перш за ўсё будаўнікам трэба зразумець, што прышоў час канчаць з прывычкамі да невыканання будаўнічай праграмы па тэрмінах і па кошту. Як ні ўжыліся з гэтымі прывычкамі некаторыя нашы таварышы будаўнікі, яны павінны прызнаць, што праграма будаўніцтва надыходзячага года ніяк не мірыцца з гэтымі дрэннымі прывычкамі.

Адкуль узяліся гэтыя прывычкі ў нашых таварышоў? Скажу і аб гэтым.

Гады першай і другой пяцігодак былі перыядам велізарнага росту будаўніцтва ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі. Нашы будаўнічыя праграмы па прамысловасці і транспарту гіганцкі выраслі за гэты перыяд. Тым часам у нас было параўнаўча мала вопыту ў будаўніцтве, а лепшыя кадры мы павінны былі сістэматычна перадаваць з будоўляў на новапабудаваныя заводы.

У рэзультаце гэтага на працягу раду гадоў мы не толькі не выконвалі ўстаноўленых планаў зніжэння кошту будаўніцтва, але да нядаўняга часу кошт будаўніцтва ў нас з года ў год рос. За апошнія 2 гады мы маем нязначнае зніжэнне кошту... ліся. У сувязі з гэтым схільныя да самацёку таварышы скапіліся да звычайнай апартуністычнай філасофіі. Стала нярэдкасцю сустрэць сярод будаўнікоў людзей, якія «не вераць» у выкананне ўстаноўленых для іх будаўнічых планаў. Такая палападёка гнілога прымірэнцтва сярод будаўнікоў. Вось у чым «карэнні» дрэнных прывычак у некаторых нашых будаўнікоў.

Не разбіўшы гэтых гнілых настрояў, мы не справімся з будаўнічай праграмай будучага года. Не зламаўшы дрэннай прывычкі к зрыву будаўнічых праграм, мы не выканаем за 28,5 мільярда рублёў план па будаўніцтву ў 1936 годзе. Калі мы будзем працаваць на ўзроўні сёлетняга года, г. зн. без патрэбнага зніжэння кошту будаўніцтва, мы павінны будзем затраціць **лішніх 3—3,5** мільярда рублёў ці на гэтую ж суму **не выканаць** праграму па будаўніцтву. Значыць, перад намі стаіць сур'ёзная для рабоча-сялянскай дзяржавы задача і адносіцца да яе трэба так, як належыць большэвікам.

Значыць, працаваць па-старынцы, ці так, як працавалі ў апошнія гады, цяпер нельга. Ды і будаўнікі, вядома, не развучыліся працаваць. Яны працуюць не горш, чым у мінулыя гады. Але задачы-ж выраслі і сталі іншымі. І гэтыя новыя, больш высокія задачы ўжо нельга выканаць, працуючы па-старому, працуючы так, як сёння.

Трэба ўзняць узровень усёй нашай работы ў будаўніцтве. Трэба працаваць па-новаму.

Сталін. — Працаваць так, як лепшыя працуюць.

Молатаў. — Працаваць так, як працуюць лепшыя. Працаваць па добрых узорах, якія ў нас ёсць, лік якіх расце і якія мы павінны ў многа разоў прыўмножыць.

II. Вывады з крытыкі і асабліва аб галоўнай задачы ў будаўніцтве

Наша нарада паказала, якія трэба зрабіць вывады з крытыкі недахопаў у будаўніцтве. Усё, што тут гаварылася ў дакладах тт. Межлаука і Гінзбурга і ў выступленнях тт. Орджанікідзе, Кагановіча, Мікаяна і раду іншых цэнтральных і мясцовых кіруючых работнікаў, — усё гэта гаворыць аб тым, што мы ўшчыльную падышлі да новых задач у будаўніцтве і ведаем асноўныя шляхі іх вырашэння.

Коратка кажучы, справа ідзе аб тым, каб перайсці **ад саматужніцтва і партызаншчыны ў будаўнічай справе на шлях буйнай будаўнічай індустрыі.**

Пры гэтым трэба памятаць, што перад намі ўласна дзве задачы: першая і галоўная — арганізацыя будаўнічай індустрыі, як асобай галіны буйнай прамысловасці; і другая, ёй падначаленая — арганізацыя вытворчасці будаўнічых матэрыялаў, у тым ліку мясцовых будматэрыялаў у выглядзе буйнай і часткова сярэдняй прамысловасці. Пры ўсёй важнасці першай задачы, рашэнне яе ў значнай меры залежыць ад паспяховага правядзення другой задачы.

Наша будаўніцтва, і перш за ўсё будаўніцтва гігантаў цяжкай прамысловасці, ужо даўно арганізуецца па прамысловаму тыпу. На такіх будоўлях ёсць складаныя будаўнічыя механізмы і машыны: экскаватары, бетонамяшалкі, растворамяшалкі, камнедрабілкі, транспарцеры, гусенічныя трактары, не гаворачы ўжо аб сваім чыгуначным транспарце, а часам і аб асобых электрастанцыях. Тут працуюць дзесяткі, а часам і сотні інжынераў; колькасць рабочых дасягае часам некалькіх дзесяткаў тысяч чалавек. Але, з другога боку, па меры сканчэння будаўніцтва, з будаўнічых кадраў звычайна ствараліся вытворчыя кадры для новапабудаваных прадпрыемстваў, і сапраўднай спецы... воіўшых новую тэхніку ў будаўніцтве. Такі круты паварот у будаўнічай справе, які мы павінны зрабіць, зрабіўшы большэвіцкі вывад з крытыкі недахопаў у будаўніцтве.

Нельга не сказаць, што зусім неграунтоўным з'яўляецца і цяперашні банкаўскі кантроль будаўніцтва, які час вызваліць ад вузкіх фармальных рамак. Падлягае карэннай перабудове і сістэма ўліку будаўніцтва, якая нікога зараз не задавальняе.

У сувязі з новымі задачамі ў будаўніцтве, нярэдка ўносяць прапановы аб арганізацыі асобага наркамата па будаўніцтву. Але гэта няправільны, спрашчэнскі вывад.

Нельга адарваць прамысловага будаўніцтва ад наркаматаў, якія кіруюць прамысловасцю. Адарваць будаўніцтва металургічных заводаў ад Наркамцяжпрома — яўна недарэчна. Адарваць будаўніцтва цэлюлозных і папяровых фабрык ад Наркомлеса — няправільна. Таксама нельга адарваць будаўніцтва чыгунак ад Наркамата шляхоў зносін. Будаўніцтвам павінны займацца і Наркамцяжпром — галоўны наш будаўнік, і Наркамат шляхоў зносін, будаўніцтва якога шпарка расце, і Наркамлегпром, Наркамхарчпром, і Наркомлес, і іншыя наркаматы Совецкага Саюза і совецкіх рэспублік, а таксама мясцовыя выканкомы. Толькі ў гэтым выпадку мы можам справіцца з праграмай у 32 мільярды рублёў. Ніякаму асобнаму наркамату такая задача непасільна.

Вядома, нялёгка ўнесці адзінства і арганізаванасць у гэту складаную справу, над ажыццяўленнем якой працуюць многія арганізацыі. Але ў даных умовах можна паспяхова ствараць новую і прытым складанейшую галіну буйнай прамысловасці — будаўнічую індустрыю, толькі апіраючыся на ўсю сістэму нашых гаспадарчых арганізацый і перш за ўсё на нашы прамысловыя наркаматы. Трэба толькі з разрозненых і слабых будаўнічых арганізацый стварыць, на аснове падзелу працы, устойлівую сістэму спецыялізаваўшыхся ў свайй справе будаўнічых арганізацый, і тады асновы буйнай будаўнічай індустрыі будуць закладзены. У далейшых арганізацыйных пытаннях разбірацца будзе ўжо няцяжка.

Пакуль мы не маем арганізаванай, як буйная прамысловасць, будаўнічай індустрыі, але мы ўжо маем яе паасобныя часткі і кавалкі. Задача заключаецца ў тым, каб з разрозненых частак і паасобных цаглін стварыць жывы арганізм будаўнічай індустрыі. У гэтым мы бачым верны выхад з цяперашняга нездавальняючага становішча і сапраўдны шлях да паляпшэння і патанення будаўніцтва, якое павінна, нарэшце, стаць па ўсіх сваіх якасцях і па архітэктуры, якой да гэтага часу аддавалася так мала ўвагі, дастойным нашай эпохі.

Каб арганізаваць будаўнічую індустрыю, мы павінны наладзіць і вытворчасць будаўнічых матэрыялаў, у тым ліку так званых мясцовых будматэрыялаў: цэглу, вапну, алебастр, гравій, пясок і інш. І гэту справу мы павінны

...нашы новыя задачы ў галіне арганізацыі вытворчасці будматэрыялаў. — перааргaнізацыю гэтых галін нашай гаспадаркі па тыпу буйнай індустрыі мы павінны праводзіць аднвачасова і не адкладваючы ў доўгі яшчык ні адну з гэтых задач. Праўда, гэта цяжка. Але на долю большэвікоў выпадала ўжо столькі трудных задач і столькі з іх мы вырашылі з поспехам, што за гэтыя задачы ў галіне будаўніцтва мы павінны ўзяцца цяпер безадкладна і вырашыць іх так, як належыць большэвікам. **(Апладысменты).**

Ці ёсць у нас прадпасылкі для вырашэння гэтых задач? Так, таварышы, ёсць, і ў дастатковай колькасці.

Усе мы ведаем, як многа залежыць у будаўніцтве ад работы транспарта. Нядаўна яшчэ з гэтага боку было нямала перашкод для разгортвання нашага будаўніцтва. Цяпер справа абстаіць інакш. Цяпер наш транспарт не перашкода. Цяпер наш транспарт, які перавыконвае планы перавозак, не толькі не перашкода, а велізарная дапамога ў паляпшэнні і ў патанненні будаўніцтва. **(Апладысменты).**

У нас нярэдка спасылаюцца на недахоп будматэрыялаў. Але-ж вядома, што цяпер у нас столькі металу, колькі ніколі раней не было. За лесам не павінна быць астаноўкі. За вытворчасць мясцовых будматэрыялаў мы бярэмся з падвоенай энергіяй. Значыць, справа з будматэрыяламі вырашаецца паспяхова.

Скажу наконт аліфы, якой, як драконам, нехта палохаў тут будаўнікоў. Але калі правільна, што яшчэ ў гэтым годзе ў нас з аліфай было вельмі туга, то жыццё-ж не стаіць, а ідзе наперад. Яшчэ ў першым квартале 1935 года дзяржава выдзяляла для вытворчасці аліфы ўсяго якіх-небудзь 5 тысяч тон раслiннага масла. А вось у першым квартале 1936 года мы намераны выдзеліць на гэту справу не менш 25 тысяч тон масла. Вось як мяняецца цяпер абстаноўка. **(Апладысменты).**

Ва ўсякім выпадку значна павялічыць вытворчасць будаўнічых матэрыялаў мы маем магчымасць. Калі возьмемся за гэту справу па-сапраўднаму, — а гэта мы павінны зрабіць, — то ў нас не будзе ў гэтых адносінах ніякіх непераможных затрудненняў.

Аб машынах і механізмах для будаўніцтва. Толькі сляпому не відаць, што ў гэтых адносінах мы можам поўнасцю забяспечыць усе свае важныя патрэбнасці ў будаўніцтве. Калі мы можам у нашай краіне рабіць усе самыя складаныя машыны і механізмы і вытворчасць іх шпарка расце з кожным месяцам; калі складанейшыя электрамашыны, варштаты і самалёты ўсіх сістэм мы ўжо робім у вялікай колькасці; калі за адзін гэты год мы зрабілі больш вагонаў, чым за 4 папярэднія гады; калі на будучы год мы паставілі план вытворчасці каля 400 экскаватараў, а ўсяго два гады таму назад у нас амаль не ўмелі іх рабіць, — калі ўсё гэта прыняць пад увагу, то стане зразумела,

(ПРАЦЯГ НА 2-й СТАР.).

Працяг прамовы тав. В. М. МОЛАТАВА

што ўсе машыны і тэхнічнае абсталяванне, неабходныя для будаўнічай індустрыі і для прадпрыемстваў, якія вырабляюць будматэрыялы, мы можам знайсці ў патрэбнай колькасці. Калі мы возьмемся за гэту справу ўсур'ёз, мы іх знойдзем.

Галасы. — Знойдзем, знойдзем!

Молатаў. — І забяспечым будаўніцтва ў поўнай меры. (Апладысменты).

Аже хіба справа, таварышы, толькі ў тым, каб пабольш набраць усякага роду тэхнічнага абсталявання, экскаватараў, трактараў і іншага для нашых будаўнічых арганізацый. Хіба так ужо мала даецца будаўнічых матэрыялаў і машын нашаму будаўніцтву. А паглядзіце, як яны скарыстоўваюцца. Няўжо-ж і далей мы не будзем лічыць ганьбай такое становішча, калі гэтыя машыны і механізмы, якія каштуюць дзяржаве многіх сродкаў, скарыстоўваюцца на 20, а часам толькі на 10 процантаў? Ці доўга мы будзем з гэтым мірыцца?

Адказам на гэта пытанне павінна быць наша работа з кадрамі. Калі мы не будзем звярачаць увагі на работу з будаўнічымі кадрамі, справа не паправіцца. Калі возьмемся за гэту справу як след, рэзультаты ўбачым у кароткі тэрмін.

Займацца цяпер паўтарэннем задоў адносна недахопу будаўнічых рабочых — проста смешна. У нас ужо тры гады, як стабілізавалася колькасць будаўнічых работ на лічбе каля 1.900 тысяч. Прайшоў той час, калі колькасць будаўнічых рабочых расла на 500—700 тысяч за адзін год. У корані няправільны размовы адсталых людзей аб недахопе ў нас будаўнічых рабочых. Наадварот, будаўнічых рабочых у нас цяпер ва будоўлі лішкі. (Апладысменты).

Галасы. — Правільна.

Молатаў. — Замест таго, каб накіраваць гэтыя лішкі сіл туды, дзе яны патрэбны, многія будаўнікі па дрэннай прывычцы і цяпер яшчэ гоняцца за максімальным наборам рабочых. Тым часам справа цяпер не ў гэтым, а зусім у іншым — у добрай арганізацыі працы будаўнічых рабочых.

Для гэтага трэба пакончыць з цякучасцю сярод будаўнікоў і забяспечыць рабочых нармальнымі ўмовамі жылля і быту. Трэба назаўсёды расстацца з дробнабуржуазнай установкай на сезонніка і працаваць на будоўлях з пастаянна справядлівым планам. І тады мы не толькі поўнасцю забяспечым задачы 1936 года, але і вырашым з гонарам яшчэ больш буйныя будаўнічыя задачы ў далейшым. (Апладысменты).

У чым-жа наша галоўная задача?

Адказ на гэта пытанне выцякае з усяго, што тут гаварылася, а перш за ўсё з таго, што мы ва ўвесь рост ставім зараз задачу арганізацыі советкай будаўнічай індустрыі, як асобай галіны прамысловасці. З гэтага следуе, што да будаўніцтва мы павінны адносіцца, як да індустрыі. З гэтага трэба рабіць вывад і аб галоўнай нашай задачы ў будаўніцтве.

Галоўная задача заключаецца цяпер у тым, каб **унесці і развіць пафас асваення новай тэхнікі** ў нашым будаўніцтве. Гэтай тэхнікі на нашых будоўлях ужо не мала, і яна будзе з кожным днём расці. Не сама па сабе тэхніка, а ўзрастаючы пафас асваення гэтай тэхнікі ў радах будаўнікоў вырашыць задачу высокага ўздыму будаўніцтва ў нашай краіне.

Першая пяцігодка характэрна пафасам будаўніцтва. Задачы другой пяцігодкі партыя паспяхова вырашыла, развіваючы побач з пафасам будаўніцтва пафас асваення новай тэхнікі ў прамысловасці.

У адносінах самога будаўніцтва нашы задачы таксама выраслі і стаяць цяпер па-новаму. Да пафасу будаўніцтва мы павінны дадаць цяпер ва ўсёй будаўнічай рабоце пафас асваення.

Сталін. — Асваення машын і механізмаў.

Молатаў. — Да пафасу будаўніцтва мы павінны на будоўлях дадаць цяпер пафас асваення машын і механізмаў, пафас асваення новай тэхнікі.

Усе мы ведаем, якіх велізарных рэзультатаў дабілася наша прамысловасць, выконваючы пастаўленыя таварышам Сталіным і ўсёй партыяй задачы асваення новай тэхнікі. Давол сказаць, што ў гэтым годзе мы разлічваем не выйсці ні па адным прамысловаму наркамату без перавыканання вытворчай праграмы. (Апладысменты).

Цяпер справа за асваеннем тэхнікі ў будаўніцтве. Мы павінны ўсё зрабіць для таго, каб развіць пафас асваення машын і механізмаў у будаўнічай справе.

Што пафас асваення ў будаўніцтве расце, пра гэта гаворыць ...

Тады мы зможам хутчэй адмовіцца ад многіх, яўна ўстарэўшых тэхнічных норм і ад заніжаных норм выпрацоўкі на будоўлях. Тады мы зможам абаперціся на новыя, больш высокія нормы прадукцыйнасці працы, і наша будаўніцтва ўзнімецца на новую, больш высокую ступень развіцця. Тады ад паасобных узораў высокай прадукцыйнасці працы мы шагнем да новага ўздыму прадукцыйнасці працы ва ўсім нашым будаўніцтве. Тады мы не толькі выканаем, але і перавыканаем заданні партыі і ўрада па патанненню і паляпшэнню якасці будаўніцтва. І гэта будзе адным з самых слаўных заваяванняў соцыялізма.

Пытанні будаўніцтва заўсёды былі ў нас не толькі гаспадарчымі пытаннямі, але і пытаннямі палітыкі. І гэта зразумела. Заўтрашні дзень соцыялізма залежыць перш за ўсё ад поспехаў будаўніцтва, якое мы вядзем сёння.

Партыя не раз падвяргалася вострай крытыцы і нападкам за сваю будаўнічую праграму. Барацьба вакол маштабаў і характару будаўніцтва заўсёды мела глыбокі палітычны характар. Нападкі сыпаліся і справа, і злева.

Вось адзін прыклад.

Прыкладна 10 гадоў таму назад партыя падвергласа жорсткім нападкам за сваю будаўнічую праграму па прамысловасці ў 700—750 мільёнаў рублёў, якую працаўнікі партыйнай лініі лічылі зусім недастатковай і наклікалі таго, што апартуністычнай. Тады выступаўшыя супроць лініі ЦК гаварылі аб неабходнасці намеціць на 1926—1927 гады будаўнічую праграму не ў 750 мільёнаў, а ў 1 мільярд рублёў, і прыняцце такой прапановы лічылі ўмовай адмаўлення ад сваіх пярэчанняў супроць палітыкі партыі. Але партыя не спалохалася крыкуноў і прыняла будаўнічую праграму такую, якую яна лічыла па сілах для рабочага класа і працоўных сялян. І цвёрдым праводзеннем сваёй, ленінскай, палітыкі прывяла нас да таго, што мы здольны ўжо прыняць гадавую будаўнічую праграму па прамысловасці ў 13 мільярдаў рублёў, а ў цэлым па ўсіх галінах будаўніцтва ў 32 мільярды рублёў. (Доўгія апладысменты).

АБ УЗНАГАРОДЖАННІ ОРДЭНАМ ЛЕНІНА КІРАЎНІКОЎ РАДУ АБЛАСЦЕЙ, КРАЕЎ І РЭСПУБЛІК ЗА ПАСПЯХОВУЮ РАБОТУ

Пастанова Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР

За выдатныя поспехі ў галіне сельскай гаспадаркі і прамысловасці і за перавыкананне дзяржаўных планаў па сельскай гаспадарцы Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР **пастанаўляе:**

Узнагарадзіць ордэнам Леніна:

1. Першага сакратара ЦК КП(б)Украіны тав. **Касіора С. В.** і старшыню Соўнаркома УССР тав. **Любчэнка П. П.**

2. Першага сакратара Харкаўскага абласнога камітэта КП(б)У тав. **Дзямчэнка Н. Н.**

3. Першага сакратара Вінніцкага абласнога камітэта КП(б)У тав. **Чэрняўскага В. І.** і старшыню Вінніцкага абласнога выканкома Советаў тав. **Трылiскага А. Л.**

4. Першага сакратара Кіеўскага абласнога камітэта КП(б)У тав. **Постышэва П. П.** і старшыню Кіеўскага абласнога выканкома Советаў тав. **Васіленка М. С.**

5. Першага сакратара Данецкага абласнога камітэта КП(б)У тав. **Саркісава С. А.** і старшыню Данецкага абласнога выканкома Советаў тав. **Іванова Н. Г.**

6. Першага сакратара Днепрапетроўскага абласнога камітэта КП(б)У тав. **Хатаевіча М. М.** і старшыню Днепрапетроўскага абласнога выканкома Советаў тав. **Гаўрылава І. А.**

7. Старшыню Соўнаркома Малдаўскай АССР тав. **Старага Г. І.**

8. Першага сакратара ЦК КП(б)Арменіі тав. **Ханджана А. Г.** і старшыню Соўнаркома Арменіі тав. **Гулояна А.**

9. Першага сакратара Аджарскага абласнога камітэта партыі тав. **Геуркава А. Г.** і старшыню ЦВК Аджарскай АССР тав. **Лордкіпанідзе З. Д.**

10. Першага сакратара Азова-Чорнаморскага крайкома ВКП(б) тав. **Шэбалдаева Б. П.** і старшыню Азова-Чорнаморскага краявога выканкома Советаў **Ларына В. Ф.**

11. Першага сакратара Паўночна-Каўказскага крайкома ВКП(б) тав. **Еўдакімава Е. Г.** і старшыню Паўночна-Каўказскага краявога выканкома Советаў тав. **Півавара І. Н.**

12. Першага сакратара Свярдлоўскага абласнога камітэта ВКП(б) тав. **Кабанова І. Д.** і старшыню Свярдлоўскага абласнога выканкома Советаў тав. **Галавіна В. Ф.**

13. Першага сакратара Чэлябінскага абласнога камітэта ВКП(б) тав. **Рындзіна К. В.** і старшыню Чэлябінскага абласнога выканкома Советаў тав. **Советнікава М. А.**

14. Першага сакратара ЦК КП(б)Узбекістана тав. **Ікрамава А. І.** і старшыню СНК Узбекскай ССР тав. Файзула **Хаджаева.**

15. Першага сакратара ЦК КП(б)Туркменістана тав. **Папок Я. А.** і старшыню СНК Туркменскай ССР тав. **Атабаева К. С.**

16. Першага сакратара ЦК КП(б)Таджыкістана тав. **Шадунца С. К.** і старшыню СНК Таджыкскай ССР тав. **Рахімбаева А. Р.**

17. Першага сакратара краявога камітэта ВКП(б) Казакскай АССР тав. **Мірзаяна Л. І.** і старшыню СНК Казакскай АССР тав. **Ісаева У. Д.**

18. Першага сакратара абласнога камітэта ВКП(б) Кара-Калпакскай АССР тав. **Аліева І. С.** і старшыню СНК Кара-Калпакскай АССР тав. **Курбанава Д.**

19. Першага сакратара абласнога камітэта ВКП(б) Заходняй вобласці тав. **Румянцэва І. П.** і старшыню Заходняга абласнога выканкома Советаў тав. **Ракітава Г. Д.**

20. Першага сакратара абласнога камітэта ВКП(б) Калінінскай вобласці тав. **Міхайлава М. Е.** і старшыню Калінінскага абласнога выканкома Советаў тав. **Іванова В. Ф.**

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР І. АКУЛАЎ.

Масква, Крэмль.

20 снежня 1935 г.

Адкрылася новапабудаваная маскоўская гасцініца

МАСКВА, 20 снежня. (БЕЛТА). 20 снежня адкрыта новапабудаваная маскоўская гасцініца. Першым жыхаром гасцініцы аказаўся стаханавец «Запарожсталі» — майстар электрасталеплавільнага цэха Іван Сямёнавіч Яцкевіч. На 6 паверсе гасцініцы яго чакаў бліскуча абсталяваны нумар з мяккай, абшытай шоўкам мэбляй з грушавага дрэва і чынары, з гарадскім тэлефонам, радыё, асобным душам і т. д. На стале — прыгожы пісьменны прыбор і клапатліва прыгатаваныя для госця блок-нот, карандашы і ручкі, выкананыя па спецыяльнаму заказу гасцініцы.

Высокую ацэнку даў гасцініцы дырэктар камбіната «Запарожсталь», член ЦВК СССР і ВУЦВК ордэнаносец тав. **Рагачэўскі,** які толькі нядаўна вярнуўся з-за граніцы і добра знаёмы са сталічнымі атэлямі ЗША і Еўропы.

К канцу першага-ж дня работы гасцініцы амаль усе нумары былі зданы. Усе жыхары далі поўныя захаплення водзывы аб новай гасцініцы.

19 снежня, напярэдадні адкрыцця, гасцініцу наведалі і агледзелі сакратар МК і МГК ВКП(б) тав. Н. С. **Хрушчоў** і старшыня Моссовета тав. Н. А. **Булганін.**

ЛЁЗНА

ЗЛЁТУ СТАХАНАЎЦАЎ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Вітаю вас, таварышы, з перамогамі ў сельскай гаспадарцы. Лепшыя калгаснікі Лёзнянскага раёна паказалі выдатныя ўзоры соцыялістычнай працы ў калгасах, асабліва па апрацоўцы ільну. Трэба замацаваць гэтыя поспехі, уцягнуць усіх калгаснікаў раёна ў гэты рух і рушыць далей справу ўздыму калгаснай гаспадаркі, асабліва ўздым ураджайнасці. Змагайцеся не пакладаючы рук за ўказанні вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна. Дабіцеся, каб Лёзнянскі раён быў перадавым у рэспубліцы.

Старшыня Соўнаркома БССР Н. ГАЛАДЗЕД.

Тав. А. Г. Чарвякоў

ХОД КАМПЛЕКТАВАННЯ ЖЫВЁЛАГАДОЎЧЫХ КАЛГАСНЫХ ФЕРМ; НАДЗЯЛЕННЯ БЕСКАРОЎНЫХ КАЛГАСНІКАЎ НА 1 СНЕЖНЯ 1935 Г. І ЗЛУЧНОЙ СВІНАМАТАК НА 10 СНЕЖНЯ 1925 Г. (У ПРОЦАНТАХ)

РАЕНЫ	Малочна-таварныя фермы		Свінатаварныя фермы		Аўцатаварныя фермы		Надзелена бескароўных	Злучана свінаматак па калгасах з 1-VII 1935 г.
	Усяго буйнай рагатай жывёлы	Кароў	Усяго свіней	Свінаматак	Усяго авец	Аўцаматак		
1. Аршанскі	96,6	88,7	106,5	82,9	96,7	94,7	89,1	73,3
2. Асвейскі	105,7	103,5	131,3	110,5	106,6	92,0	86,7	100,0
3. Багушэўскі	95,9	96,0	88,5	80,0	94,8	101,9	44,1	100,0
4. Бешанковіцкі	102,9	98,9	189,4	96,0	92,8	87,2	100,9	30,8
5. Ветрынскі	102,8	98,6	112,2	70,0	114,1	97,6	50,4	48,3
6. Віцебскі	90,7	93,6	110,6	79,1	95,2	98,2	83,4	84,7
7. Гарадоцкі	111,8	100,0	110,6	98,3	111,8	101,4	69,2	25,5
8. Горацкі	96,1	100,7	106,8	86,2	106,5	103,2	57,1	100,0
9. Дрысенскі	100,0	90,0	114,2	109,0	103,1	82,3	67,3	85,6
10. Дрыбінскі	89,6	108,1	142,8	93,0	112,4	103,4	68,4	109,8
11. Дубровенскі	92,8	97,7	94,4	81,3	95,8	93,4	41,6	56,8
12. Касцюковіцкі	93,7	94,8	122,9	76,1	98,8	96,4	43,0	81,4
13. Клімавіцкі	96,2	94,4	113,5	65,2	108,6	99,9	112,0	62,9
14. Круглянскі	101,6	98,1	126,5	74,2	144,4	100,9	36,4	101,2
15. Крычаўскі	89,2	97,4	109,0	85,5	111,5	104,7	45,5	56,4
16. Лепельскі	97,2	88,4	110,4	72,7	90,4	93,0	62,2	75,0
17. Лёзнянскі	83,6	91,0	109,6	88,6	93,0	92,3	66,3	70,4
18. Магілеўскі	96,5	95,6	93,2	61,8	107,2	93,8	26,0	65,5
19. Мехаўскі	110,3	95,6	106,3	74,0	109,5	106,6	54,0	98,3
20. Мсціслаўскі	89,1	96,7	89,4	61,1	89,5	86,0	58,3	41,3
21. Полацкі	98,3	96,7	105,8	96,1	94,3	92,2	100,0	112,0
22. Расонскі	101,4	98,4	119,6	100,0	104,7	94,4	79,7	86,0
23. Сенненскі	95,6	91,0	99,8	87,5	103,4	87,4	71,7	100,0
24. Сіроцінскі	98,5	92,9	130,9	112,5	94,4	93,2	57,7	71,1

[illegible]ным наборам рабочых. Тым часам справа цяпер не ў гэтым, а зусім у іншым — у добрай арганізацыі працы будаўнічых рабочых.

Для гэтага трэба пакончыць з цякучасцю сярод будаўнікоў і забяспечыць рабочых нармальнымі ўмовамі жылля і быту. Трэба назаўсёды расстацца з дробнабуржуазнай установкай на сезонніка і працаваць на будоўлях з пастаяннымі кадрамі. Трэба клапаціцца аб культурным абслугоўванні рабочых на будоўлях і ўпарта працаваць над павышэннем культурна-тэхнічнага і палітычнага ўзроўню сваіх кадраў. Такавы простыя, даступныя кожнаму арганізатару будаўніцтва задачы ў адносінах забеспячэння будоўлі патрэбнымі кадрамі, з якіх вылучацца тысячы і тысячы выдатных стаханаўцаў.

Няма цяпер недахопу і ў кіруючых гаспадарча-тэхнічных кадрах па будоўлях. Цяпер-жа не той ужо час, як у памятныя гады першай пяцігодкі.

Нашы кіруючыя будаўнічыя кадры за кароткі тэрмін, але прайшлі сур'ёзную школу практычнай работы і многаму навучыліся. З вашага, таварышы, асяроддзя, з асяроддзя арганізатараў будаўніцтва выйшла нямала выдатных арганізатараў прамысловай вытворчасці на новапабудованых заводах, якія паспяхова спраўляюцца з аўладаннем новай і навейшай тэхнікай. У вашых радах і цяпер ёсць нямала такіх работнікаў, якія не баяцца труднасцей у вырашэнні новых, больш высокіх задач будаўніцтва і якія, правярыўшы і палепшыўшы сваю работу, па-бальшэвіцку справяцца з гэтай задачай.

Такім чынам, у нас ёсць дастатковыя будаўнічыя кадры, і рабочыя, і інжынерна-тэхнічны склад, і бальшэвіцкія арганізатары будаўніцтва. Гэтыя кадры будуць цяпер хутка папаўняцца новымі людзьмі з гушчы будаўнікоў, з вылучаючыхся рабочых-стаханаўцаў, з растучых маладых тэхнікаў і інжынераў, перад напорам якіх павінны адступіць нашы ворагі: прывычкі да саматужніцтва і партызаншчыны, бюракратычная коснасць і арганізацыйная бязрукасць.

На многіх будоўлях мы маем асобныя бліскучыя ўзоры рабочых-будаўнікоў, а таксама тэхнікаў-арганізатараў. Але замест таго, каб зрабіць гэтыя ўзоры прыкладам шырокага пераймання на сваёй будоўлі і перанесці лепшыя з іх на будоўлі ўсяго Саюза, мы растрачваем час на ўсякае глупства. Ад нас патрабуецца арганізаванасць, уменне згуртаваць рады будаўнікоў і весці іх, як адзіную сілу, забяспечваючы выкананне плана па будаўніцтву ва ўстаноўленыя тэрміны, па зацверджанаму каштарысу, па добрых якасных узорах. Калі мы ўсур'ёз гаворым аб стварэнні совецкай будаўнічай індустрыі, то павінны працаваць сапраўды арганізавана, выйсці ні па аднаму прамысловаму наркамату без перавыканання вытворчай праграмы. **(Апладысменты).**

Цяпер справа за асваеннем тэхнікі ў будаўніцтве. Мы павінны ўсё зрабіць для таго, каб развіць пафас асваення машын і механізмаў у будаўнічай справе.

Што пафас асваення ў будаўніцтве расце, пра гэта гаворыць пачаты ўздым стаханаўскага руху на будоўлях. Учора яшчэ стаханаўцаў на будоўлях было зусім мала. Сёння мы маем першыя поспехі ў гэтай справе. Заўтрашні дзень і тут залежыць перш за ўсё ад нас саміх.

Мы выслухалі будаўнікоў-стаханаўцаў: арматуршчыка Бурына, экскаватаршчыка-чыгуначніка Ягудзіна, каменшчыкаў Жмурына і Самарына, каменшчыцу Жараву, цесляра Скубенка і атынкоўшчыка Чэрных. Трэба прызнаць, што гэтыя таварышы выступалі тут як сапраўдныя прадстаўнікі таго пафасу асваення на будоўлях, які расце ў радах будаўнікоў. А колькі такіх стаханаўцаў будаўнікоў ужо вылучылася за апошні час на нашых будоўлях! Трэба толькі па-чалавечаму дапамагаць росту гэтых кадраў і культурна-тэхнічнаму іх развіццю.

Калі цяпер нашы арганізатары-будаўнікі замест таго, каб забяспечыць лепшы падзел працы на будоўлі, своечасовую падрыхтоўку матэрыялаў і добрую арганізацыю будаўнічых прыстасаванняў, а таксама бесперабойнасць работы будаўнічых механізмаў і машын, будуць беспардонна адставаць ад узрастаючых запатрабаванняў стаханаўцаў-будаўнікоў, то з арганізатараў яны ператворацца ў тормаз, у перашкоду справе. Між тым сярод кіраўнікоў будоўляў яшчэ нямала адстаючых работнікаў, яшчэ нямала тармозячых стаханаўскі рух сярод рабочых-будаўнікоў.

Вось чаму мы павінны ўзмацніць самакрытыку ў асяроддзі будаўнікоў, ускрываць недахопы і смела іх крытыкаваць, каб зламаць усе і ўсякія перашкоды ў арганізацыі новай совецкай прамысловасці — будаўнічай індустрыі. Тады будзе расці пафас асваення новай тэхнікі ў будаўніцтве сапраўды бальшэвіцкімі тэмпамі, і мы з гонарам выканаем вялікія задачы соцыялістычнага будаўніцтва, якія стаяць перад намі. **(Бурныя апладысменты).**

Стаханаўскі рух яшчэ павінен паказаць сваю сапраўдную сілу ў будаўніцтве. Стаханаўцам-жа можа стаць любы просты рабочы і тэхнік-будаўнік. Трэба толькі памятаць аб тым, што стаханаўскаму руху забяспечаны тым большыя поспехі, чым лепш нашы будаўнікі справяцца з задачай правільнай арганізацыі і падзелу працы і з разумным увядзеннем здзельшчыны і заахвочвальнай аплаты працы лепшых рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў на будоўлях.

[illegible]ла па сілах для рабочага класа і працоўных сялян. І цвёрдым правядзеннем сваёй, ленінскай, палітыкі прывяла нас да таго, што мы здольны ўжо прыняць галавую будаўнічую праграму па прамысловасці ў 13 мільярдаў рублёў, а ў цэлым па ўсіх галінах будаўніцтва ў 32 мільярды рублёў. **(Доўгія апладысменты).**

Вось другі прыклад.

Некалькі пазней, прыкладна 7 гадоў таму назад, калі нашы будаўнічыя праграмы ўжо значна выраслі супроць папярэдніх гадоў, нападаўшыя на партыю з другога фланга гаварылі аб палітыцы партыі: ваша праграма празмерна і таму матэрыяльна не можа быць забяспечана. Памятаеце, як нам гаварылі: «З «будучых» цаглін нельга будаваць «цяперашнія» фабрыкі». **(Смех).** І гэтых крыкаў партыя не спалохалася. Вы ведаеце, што за гэтыя гады мы набудавалі нямала фабрык, заводаў і электрастанцый і не з нейкіх «будучых», а з самых цяперашніх цаглін. **(Доўгія апладысменты).**

Нават тады, калі мы былі шмат слабей, мы не адкладвалі ў доўгі яшчык вялікіх будаўнічых задач, не адкладвалі справу першай пяцігодкі да таго часу, пакуль канчаткова наладзім, скажам, атрыманне з гэтага часу славутых «цяперашніх» цаглін. Мы знайшлі патрэбныя нам цагліны і выкапалі першую пяцігодку датэрмінова. Мы выканалі гэтыя задачы, бо былі да канца верны ленінскай палітыцы нашай партыі, бо працавалі пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна. **(Усе ўстаюць і наладжваюць авацыю таварышу Сталіну. Доўгія апладысменты. Крыкі «ўра». «Няхай жыве таварыш Сталін! Ура!»).**

Таварышы, дазвольце ў заключэнне ўнесці ад імя кіраўнікоў нарады прапанову, ініцыятыва якой належыць таварышу Сталіну. **(Апладысменты).**

Наша прапанова: узнагародзіць 90—100 лепшых рабочых, інжынераў і начальнікаў будоўляў наступнымі ордэнамі: ордэнам Леніна, працоўнага Чырвонага сцяга і Знакам гонару. **(Бурныя доўгія авацыі ўсёй залы і прывітальныя воклічы: «Няхай жыве наш кіраўнік таварыш Сталін! Ура!», «Няхай жыве таварыш Молатаў!», «Няхай жыве таварыш Кагановіч!», «Няхай жыве наш Серго Орджанікідзе!», «Таварышу Сталіну — ура!»).**

Вітаю вас, таварышы, з перамогамі ў сельскай гаспадарцы. Лепшыя калгаснікі Лёзнянскага раёна паказалі выдатныя ўзоры соцыялістычнай працы ў калгасах, асабліва па апрацоўцы ільну. Трэба замацаваць гэтыя поспехі, уцягнуць усіх калгаснікаў раёна ў гэты рух і рушыць далей справу ўздыму калгаснай гаспадаркі, асабліва ўздым ураджайнасці. Змагайцеся не пакладаючы рук за ўказанні вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна. Дабіцеся, каб Лёзнянскі раён быў перадавым у рэспубліцы.

Старшыня Соўнаркома БССР
Н. ГАЛАДЗЕД.

Тав. А. Г. Чарвякоў на ўрачыстасцях у калгасе „Памяць Леніна“

19 снежня ў калгасе «Памяць Леніна», Уздзенскага раёна, адбыліся вялікія ўрачыстасці, прысвечаныя перадачы калгасу акта на вечнае карыстанне зямлёй. Ва ўрачыстасцях актыўны ўдзел прымаў старшыня ЦВК СССР і БССР тав. А. Г. Чарвякоў, які ўручаў калгасу акт на вечнае карыстанне зямлёй.

Калгас «Памяць Леніна» адзін з буйнейшых у БССР. Актам за ім замацавана 3530,39 гектара зямлі. У калгасе 10 брыгад, 340 гаспадарак. Мае калгас жывёлагадоўчую ферму на 298 галоў, свінагадоўчую на 148 галоў, заведзена пасека на 38 улей.

За апошнія гады ў калгасе пабудавана 7 новых канюшань, кароўнік на 100 галоў, свінарнік, 2 сенавалы, гараж для аўтамашыны, лазня, радзільны дом. Закончан пабудовай вялікі свіран на 80 тон насення. Калгас мае свой лесапільны завод (2 цыркуляркі, гонтарэзка) і млын.

На ўрачыстасцях прысутнічалі прадстаўнікі ўсіх калгасаў раёна.

З сёнешніх калгаснікаў 60 гаспадароў раней зусім не мелі зямлі, 22 гаспадары працавалі батракамі ў маёнтку пана Аніхоўскага.

Зараз панская зямля ў колькасці 80 гектараў перададзена калгасу, апрача гэтага яму перададзена звыш 200 гектараў кулацкай зямлі. Усяго апрача сялянскай зямлі за калгасам замацавана звыш 1000 гектараў ранейшай панскай і кулацкай зямлі.

Выступаўшыя на сходзе калгаснікі Саладуха, Кізіла, Пятровіч і другія горача дзякавалі совецкую ўладу і таварыша **СТАЛІНА** за перадачу калгасам зямлі навечна, за заможнае жыццё.

Калгаснікі прасілі тав. Чарвякова перадаць таварышу **СТАЛІНУ**, што пастаўленую ім перад краінай задачу аб павышэнні ўраджайнасці, яны з поспехам выконваюць, што яны абавязаліся ў наступным годзе ўзяць з гектара не менш 16 цэнтнераў зерневых, 250 цэнтнераў бульбы і 5 цэнтнераў валакна.

Калгаснікі пастанавілі хадайнічаць перад урадам аб перайменаванні Уздзенскага раёна ў Калінінскі раён.

Урачыстасці скончыліся позна ўночы вялікім калгасным балам, які адначасова быў наладжан ва ўсіх 10 брыгадах.

Л. К.

Закрылася ўсесаюзная нарада стаханаўцаў лесапілення

БАБРУЙСК, 21 снежня. **(Спец. кар. «Звязды»).** Сёння на ранішнім пасяджэнні ўсесаюзнай нарады стаханаўцаў лесапілення выступілі тт. **Будзін** —старшыня ЦП саюза лесапілення, **Бальш** — прадстаўнік абкома саюза лесапілення Іванаўскай вобласці, **Цвятноў** — прадстаўнік усесаюзнага навукова-тэхнічнага таварыства дрэваапрацоўкі, інжынер «Гіпродрэва» тав. **Гунаў**, прадстаўнік КПК пры ЦК ВКП(б) тав. **Несцераў** і т. **Кержнеў**—сакратар ЦК саюза лесапілення і дрэваапрацоўкі ўсходніх раёнаў СССР.

Пад гучныя апладысменты прымаецца прапанова аб пасылцы рапарту таварышам **Сталіну і Молатаву** аб датэрміновым выкананні гадавога плана прадпрыемствамі сістэмы Галоўлесдрэва.

Зацвярджаецца тэкст звароту ад імя нарады да ўсіх рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў прадпрыемстваў лесапілення і дрэваапрацоўкі з заклікам шырока выкарыстаць вопыт лепшых стаханаўцаў дрэваапрацоўкі і яшчэ шырэй разгарнуць стаханаўскі рух. Па пастанове нарады ў стэнаграму ўключаюцца завочныя спрэчкі, якія былі арганізаваны бабруйскай раённай газетай «Комуніст», і абвяшчаецца падзяка рэдакцыі і яе рэдактару тав. **Століну** за ініцыятыўнае і добрае абслугоўванне нарады.

Пасля вылучэння дэлегацыі лепшых стаханаўцаў да Наркомлеса тав. Лобава і прыняцця прапановы аб звароце да ўсіх лесарубаў, возчыкаў і сплаўшчыкаў аб стварэнні стаханаўцам лесапілення дадатковай сыравіннай базы з заключнай прамовай выступіў старшыня ЦК саюза лесапілення тав. **Нікулін.**

Нарада закончыла сваю работу. Дэлегаты паехалі агледзець бабруйскі лесакамбінат.

13. Клімавіцкі	96,2	94,4	113,6	65,2	108,6	99,8	112,0	62,9
14. Кругланскі	101,6	98,1	126,5	74,2	144,4	100,9	36,4	101,3
15. Крычаўскі	89,2	97,4	109,0	85,5	111,5	104,7	45,3	56,4
16. Лепельскі	97,2	88,4	110,4	72,7	90,4	93,0	62,2	76,0
17. Лёзнянскі	83,6	91,0	109,6	88,6	93,0	92,3	98,3	70,4
18. Магілеўскі	96,5	95,6	93,2	61,8	107,2	93,5	26,0	65,5
19. Мохаўскі	110,3	95,6	106,3	74,0	109,5	106,6	54,0	95,3
20. Мсціслаўскі	89,1	95,7	89,4	61,1	89,5	86,0	56,3	41,3
21. Полацкі	98,3	96,7	105,8	96,1	94,5	92,2	100,0	119,0
22. Расонскі	101,4	96,4	119,6	100,0	104,7	94,4	79,7	86,0
23. Сенненскі	95,6	91,0	99,8	67,5	103,4	87,4	71,7	100,0
24. Сіроцінскі	98,5	92,9	130,9	112,5	94,4	93,2	57,7	71,1
25. Суражскі	96,0	100,0	135,6	113,7	103,1	94,4	52,3	100,0
26. Талачынскі	103,2	98,8	100,4	88,7	107,1	104,1	51,4	85,7
27. Ушацкі	104,4	95,4	130,9	98,0	100,1	98,6	96,3	80,8
28. Халопеніцкі	98,7	92,5	102,0	70,0	91,9	89,1	79,1	51,4
29. Хоцімскі	93,9	102,0	122,4	80,3	104,7	101,7	40,0	70,0
30. Чашніцкі	110,2	100,8	129,6	70,4	110,8	100,9	78,9	107,3
31. Чавускі	105,0	99,5	140,3	102,3	107,5	99,6	54,2	100,0
32. Шклоўскі	98,8	94,7	99,1	78,1	102,3	100,2	47,4	28,1
33. Асіпавіцкі	98,6	99,9	114,6	103,4	98,3	102,4	204,0	102,4
34. Бабруйскі	96,6	91,2	108,2	83,2	83,9	100,2	59,3	89,7
35. Барысаўскі	108,6	91,0	111,2	94,5	107,8	109,5	78,6	80,2
36. Буда-Кашалеўскі	100,5	91,7	122,2	87,5	89,4	88,5	42,5	55,7
37. Бялыніцкі	101,6	101,2	140,4	87,4	95,9	101,0	49,4	100,0
38. Бярэзінскі	95,6	99,8	96,8	69,8	102,2	106,2	80,9	13,9
39. Быхаўскі	101,1	92,8	124,9	104,1	83,6	97,2	85,1	22,3
40. Веткаўскі	98,3	100,0	104,1	88,9	97,2	109,7	42,2	71,4
41. Гомельскі	95,5	99,1	126,8	76,1	114,9	116,7	38,3	46,5
42. Добрушскі	95,8	96,7	113,0	104,5	88,3	95,6	45,2	100,0
43. Журавіцкі	98,1	93,0	119,7	79,7	95,8	104,9	48,6	66,9
44. Жлобінскі	101,1	93,0	99,2	85,0	73,5	78,2	58,0	64,3
45. Кармянскі	100,0	97,5	117,8	81,4	84,6	79,8	25,9	68,4
46. Клічаўскі	98,1	100,0	125,2	83,5	101,6	100,0	75,0	43,3
47. Кіраўскі	100,7	87,6	105,3	86,9	86,7	88,2	47,7	78,1
48. Крупскі	103,0	93,0	112,3	67,7	108,3	104,9	59,2	95,7
49. Менскі	96,9	92,1	102,3	84,4	102,5	98,5	95,3	102,4
50. Прапойскі	104,6	100,0	141,6	89,6	101,3	101,2	69,9	55,6
51. Пухавіцкі	98,9	92,9	94,5	79,5	116,7	123,1	146,4	100,9
52. Рагачоўскі	99,9	94,0	110,1	79,1	98,9	108,6	30,6	15,5
53. Смілавіцкі	98,5	94,5	91,2	96,6	105,2	106,7	72,3	22,7
54. Рэчыцкі	103,4	100,8	112,7	100,2	103,6	108,1	106,3	46,2
55. Свяцілавіцкі	94,2	98,8	108,6	93,1	88,7	105,9	23,0	31,7
56. Смалявіцкі	94,0	94,8	98,7	72,5	92,7	99,7	61,3	118,0
57. Цэрахаўскі	99,1	98,8	115,2	101,3	95,2	111,7	73,9	103,5
58. Уваравіцкі	93,1	97,1	104,1	100,0	86,0	101,0	39,7	86,6
59. Чачэрскі	98,7	94,8	120,6	90,6	75,7	72,2	61,6	77,6
60. Чэрвеньскі	93,9	93,8	126,1	94,7	92,9	96,5	74,3	53,7
61. Чырвонапольскі	102,5	95,6	95,5	64,2	92,0	96,2	52,2	40,6
62. Чэрыкаўскі	100,3	91,2	103,2	90,9	101,3	105,8	57,2	81,1
63. Бягомльскі	107,4	93,4	82,8	61,9	83,0	91,6	45,2	99,4
64. Брагінскі	102,5	96,0	105,8	69,3	94,7	111,4	41,6	14,2
65. Глускі	109,7	95,8	127,4	100,7	86,2	102,6	91,7	92,1
66. Грэскі	96,8	90,0	104,3	87,5	89,6	90,8	52,2	122,3
67. Дзяржынскі	91,3	93,2	89,2	77,0	92,5	105,1	98,3	78,6
68. Даманавіцкі	118,1	93,9	119,5	82,7	89,6	107,7	117,2	39,6
69. Ельскі	105,8	94,1	119,5	90,3	93,4	105,9	53,8	46,5
70. Жыткавіцкі	100,0	95,6	108,5	83,3	95,0	113,2	91,6	66,5
71. Заслаўскі	98,2	93,4	92,3	78,7	88,6	108,3	60,9	60,0
72. Копыльскі	96,3	99,6	103,2	93,7	97,0	106,7	88,7	67,7
73. Камарынскі	97,0	96,3	102,7	87,7	92,0	105,8	18,0	72,6
74. Капаткевіцкі	113,3	96,9	119,7	120,3	112,3	126,5	64,5	60,0
75. Лагойскі	85,1	92,9	89,7	67,5	93,5	96,7	57,7	102,3
76. Лельчыцкі	140,7	96,0	100,5	65,5	117,7	125,9	57,7	102,4
77. Лоеўскі	105,0	92,6	124,6	92,4	93,9	109,4	61,1	45,1
78. Любаньскі	102,1	98,3	109,4	100,0	93,9	114,2	91,7	42,6
79. Мозырскі	113,2	95,1	109,7	92,6	90,5	102,1	74,5	33,3
80. Нараўлянскі	114,8	89,1	83,4	93,8	90,9	87,8	37,8	85,7
81. Плешчаніцкі	101,7	86,6	94,0	81,6	74,4	94,7	60,3	82,8
82. Парыцкі	111,6	99,6	104,5	90,7	87,7	101,0	124,0	54,9
83. Петрыкаўскі	107,3	92,4	106,4	88,2	110,7	99,1	60,5	100,0
84. Слуцкі	97,6	95,9	115,0	90,5	87,7	99,6	83,8	101,1
85. Старадарожскі	107,1	89,1	115,6	90,9	104,0	140,0	101,4	100,0
86. Старобінскі	97,6	86,7	109,3	86,7	87,0	101,0	73,8	57,3
87. Тураўскі	109,3	99,0	147,9	103,1	76,7	79,4	47,6	100,0
88. Уздзенскі	97,2	92,6	101,0	83,2	108,2	132,1	73,5	64,0
89. Хойніцкі	105,1	94,1	114,0	83,7	95,5	105,7	68,8	79,1
90. Чырвонаслабодскі	96,0	94,9	122,8	88,2	87,4	93,6	35,0	69,0
Усяго па БССР	**100,1**	**95,1**	**110,7**	**85,2**	**98,6**	**99,1**	**61,9**	**72,3**

УЧОТНА-СТАТЫСТЫЧНЫ АДДЗЕЛ НАРКАМЗЕМА БССР.

30-годдзе рэволюцыі 1905 г.

І. ЛЕНІН
Аб уроках 1905 года

...Геройскі пролетарыят Масквы паказаў магчымасць актыўнай барацьбы і ўцягнуў у яе масу такіх слаёў гарадскога насельніцтва, якія да гэтага часу лічыліся палітычна роўнадушнымі, калі не рэакцыйнымі. А маскоўскія падзеі былі толькі адным з самых рэльефных выражэнняў «плыні», што прарвалася ва ўсіх канцах Расіі. ...ая форма выступлення стаяла перад такімі гіганцкімі задачамі, ...а, разумеецца, не маглі быць вырашаны адразу. Але гэтыя задачы пастаўлены цяпер перад усім народам ясна і адчотліва, рух ...т вышэй, ушчыльнен, загартован. Гэтага здабытку нішто не ў...ш аднаць у рэволюцыі...

...Будзем глядзець прама ў твар сапраўднасці. Цяпер прадстаіць ...я работа ўсваення і пераапрацоўкі вопыту апошніх форм барацьбы, работа падрыхтоўкі і арганізацыі сіл у галоўнейшых цэнтрах руху.

Ураду вельмі выгодна было-б падаўляць па-ранейшаму разрозненыя выступленні пролетарыяў. Ураду хацелася-б неадкладна ...аць рабочых на бой і ў Піцеры, пры самых невыгодных для ...мовах. Але рабочыя не паддадуцца на гэту правакацыю і змо... ...упрымацца на сваім шляху самастойнай падрыхтоўкі наступнага ўсерасійскага выступлення...

...Няхай-жа ясна ўстануць перад рабочай партыяй яе задачы. ...ой канстытуцыйныя ілюзіі! Трэба збіраць новыя, што далу...цца да пролетарыята, сілы. Трэба «сабраць вопыт» двух вялі... месяцаў рэволюцыі (лістапад і снежань). Трэба прыспасобіцца ...і да аднаўленага самадзяржаўя, трэба ўмець усюды, дзе трэба, ...і залезці ў падполле. Трэба акрэсленей, практычна паставіць ...асальныя задачы новага актыўнага выступлення, рыхтуючыся ...яго больш стрымана, больш сістэматычна, больш упорна захоўваючы, наколькі магчыма, сілы пролетарыята, знясіленага стачачнай барацьбой...

...Руская рэволюцыя пачалася з таго, што цара прасілі дараваць ...бодч. Расстрэлы, рэакцыя, трэпаўшчына не задавілі, а распалілі ...т. Рэволюцыя зрабіла другі крок. Яна вырвала сілай у цара пры...е свабоды. Яна са зброяй у руках адстайвала гэту свабоду. ...ы не адстаяла. Расстрэлы, рэакцыя, дубасаўшчына не задушылі, а распаляць рух. Перад намі вырысоўваецца трэці крок, які ...чыць зыход рэволюцыі: барацьба рэволюцыйнага народу за ...ьную на справе ажыццявіць свабоду. У гэтай барацьбе ...трэба разлічваць на падтрыманне не апазіцыйных, а рэволюцыйных дэмакратычных партый. Разам з соцыялістычным пролетарыятам тут пойдзе дэмакратычна-рэволюцыйнае сялянства. Гэта ...ая барацьба, трудная барацьба, барацьба за давядзенне да канца дэмакратычнай рэволюцыі, за поўную перамогу яе. Але ўсе пры... ...і гавораць у цяперашні час за тое, што такая барацьба набліжаецца ходам рэчаў. Паклапоцімся-ж, каб новы вал застаў расійскі пролетарыят у новай баявой гатоўнасці.

(Ленін, том IX, стар. 5—27.)

КАЛЯНДАР ПАДЗЕЙ. 22(9) снежня 1905 г.

У МАСКВЕ сутычка дружыннікаў з войскамі: будуюцца барыкады, якія расстрэльваюцца з гармат; разгромлены артылерыяй дом Фідлера, дзе заселі дружыннікі. Усеагульная забастоўка ў Рэвелі, Дзвінску, Кастраме. Сутычка з войскамі ў Уфе, Яраслаўлі. Новарасійскі совет узяў у рукі кіраванне горадам і акругай.

ВІЛЬНЯ. Забаставалі рабочыя і служачыя Лібава-Роменскай чыгункі. Апошні поезд з Вільні адпраўлен у 4 гадзіны.

МЕНСК. Менская губерня абвешчана на становішчы надзвычайнай аховы.

БУДАВАЛІСЯ БАРЫКАДЫ...

5 снежня 1905 г. канферэнцыя маскоўскай арганізацыі большэвіцкай партыі прыняла рашэнне аб узброеным выступленні супроць самадзяржаўя. Гэта рашэнне было выражэннем волі ўсяго маскоўскага пролетарыята, які рваўся ў бой. 6 снежня паявілася адозва Маскоўскага совета і рэволюцыйных арганізацый соцыял-дэмакратаў аб усеагульнай забастоўцы і аб пераходзе ад яе да ўзброенага паўстання.

Большэвіцкая партыя кіравала паўстаннем. На Прэсню быў пасланы большэвік т. Літвін (Седой), ён і быў кіраўніком усіх прэсненскіх баявых рабочых дружын. Пры МК РСДРП(б) існавала баявая калегія, якая змясціла ў «Известиях Московского Совета», (якія выходзілі ў час паўстання) артыкул «Советы паўстаўшым рабочым». Артыкул змяшчаў указанні, як будаваць барыкады, якой тактыкі трымацца дружыннікам у іх барацьбе з царскімі войскамі.

Хутка Прэсня — галоўны ачаг паўстання — аказалася ахопленай усё сціскаўшымся кальцом наступаўшых царскіх войскаў, і кіраўніцтва прэсненскім паўстаннем сустракалася з вялікімі цяжкасцямі.

...Пачаліся першыя сутычкі паміж рабочымі і паліцыяй.

Непасрэдным пралогам да разгортвання снежаньскага ўзброенага паўстання ў Маскве быў бой паміж дружыннікамі і войскамі ў будынку вучылішча Фідлера. У календары-хроніцы рэволюцыі 1905 года мы знаходзім наступнае апісанне гэтага здарэння:

«Масква, 9(22) снежня 1905 г. Вечарам, у Лобкаўскім завулку, каля Чыстых прудоў, у памяшканні гімназіі Фідлера, сабралося 120—150 дружыннікаў-чырвонагвардзейцаў, адкуль яны павінны былі рассыпацца па гораду для адначасовага паўсямеснага нападу на паліцыю. К 10 гадзінам вечара дом Фідлера быў ацэплены войскамі, якія патрабавалі здачы зброі і адкрылі агонь па вокнах дома. Баявыя дружыннікі адказалі стрэламі, войскі дрогнулі, былі выкліканы дадатковыя войскі, усяго звыш 1 тыс. чалавек з артылерыяй, якая пачала бамбардыроўку будынка. Пасля двухгадзіннай бамбардыроўкі і абстрэлу, двух штурмаў з боку войск і гераічнай абароны дружыннікаў, «крэпасць» пала, і рабочыя схвачаны, 8 чалавек забіта, 30 паранена, 118 узята ў палон».

Паўстанне разрастаецца. 9 і 10 снежня ўся Масква пакрылася барыкадамі.

Відавочцы расказваюць:

«Марозны дзень... Садовая запруджана народам. Бадзёрыя галасы зліваюцца з гулам падаючых тэлеграфных слупоў і свістам правадоў, якія рвуцца. Нехта крычыць: рабіце дротавыя загароды.

Нечуваная дагэтуль у свеце сімфонія выконваецца паўстаўшым народам. Музыка барацьбы, якую яшчэ не падслухаў ні адзін кампазітар.

У часе пабудовы барыкад адбываліся сутыкненні з царскімі войскамі.

Восьмага з раніцы пачалася пабудова барыкад на перакрыжаванні Садовай, Малай Броннай і Уладзіміра-Доўгарукаўскай. Матэрыялам для пабудовы барыкад былі фанарныя і тэлефонныя слупы, вароты, палісаднікі і ўсякая хатняя рухлядзь.

(З кнігі Л. Н. БЫЧКОВА).

І. В. СТАЛІН
Аб уроках 1905 года

...Стыхійны рабочы рух — рух без соцыялізма, немінуча драбнее і набывае трэд-юніяністцкую афарбоўку—падпарадкуецца буржуазнай ідэалогіі.

Але ці можна вынесці адсюль тое заключэнне, што соцыялізм — усё, рабочы-ж рух — нішто? Вядома, не! Толькі ідэалісты могуць сцвярджаць гэта. У канцы канцоў эканамічнае развіццё безумоўна прывядзе рабочы клас да соцыяльнай рэволюцыі і вызваліць яго ад буржуазнай ідэалогіі: але справа ў тым, што гэта шлях зігзагаў і блуканняў.

З другога боку — соцыялізм па-за рабочым рухам астаецца фразай і траціць значэнне, на якой-бы навуковай глебе ён ні стаяў. Але ці можна адсюль заключыць, што рабочы рух — усё, соцыялізм-жа — нішто? Ні ў якім выпадку. Так могуць разважаць толькі тыя квазі-марксісты, для якіх ідэя траціць усякае значэнне і ўжо таму не мае ніякага значэння, што яна выпрацавана жыццём. Але соцыялізм можна ўнесці ў рабочы рух і з пустой фразы ператварыць у магутную зброю.

Які вывад? Рабочы рух павінен злучыцца з соцыялізмам, практычная дзейнасць павінна цесна звязацца з тэорыяй і тым надаць стыхійнаму рабочаму руху соцыял-дэмакратычны сэнс і фізіяномію... (**І. Сталін.** Мімаходзь аб партыйных рознагалоссях, стар. 15—16, 1905 г.).

...Сучаснае жыццё пабудавана капіталістычна. Тут існуюць два вялікія класы: буржуазія і пролетарыят, і паміж імі ідзе барацьба не на жыццё, а на смерць. Першага яго жыццёвае становішча вымушае ўмацоўваць капіталістычныя парадкі. Другога-ж тое-ж становішча вымушае падарваць і знішчожыць капіталістычныя парадкі. Адпаведна гэтым двум класам і ўсведамленне выпрацоўваецца двоякае: буржуазнае і соцыялістычнае. Становішчу пролетарыята адпавядае ўсведамленне соцыялістычнае...

Але якое значэнне мае адно соцыялістычнае ўсведамленне, калі яно не мае пашырэння ў пролетарыяце? Яно астанецца толькі пустой фразай і больш нічым. Зусім па-іншаму павернецца справа, калі гэта ўсведамленне знойдзе пашырэнне ў пролетарыяце: пролетарыят усвядоміць сваё становішча і паскораным крокам накіруецца да соцыялістычнага жыцця. Вось тут і паяўляецца соцыял-дэмакратыя (а не толькі інтэлігенты соцыял-дэмакраты), якая ўносіць у рабочы рух соцыялістычнае ўсведамленне...

(Газета «Пролетарыатыс брдзола» № 11 ад 15(28) жніўня 1905 года).

(Абедзве вытрымкі ўзяты з даклада тав. БЕРЫЯ «Да пытання аб гісторыі большэвіцкіх арганізацый у Закаўказзі». —Белпартвыдавецтва. 1935. Стар. 43—44).

СТАРОНКІ З ГІСТОРЫІ

З АРХІВУ ГАЗЕТЫ «ПРОЛЕТАРЫЙ»

БАБРУЙСК. 7 ліпеня мы абвясцілі... усеагульную забастоўку па поваду апошніх падзей у Лодзі, Одэсе і іншых гарадах. Забастоўка была сапраўды ўсеагульнай: замёрла ўсё жыццё горада, працу спынілі нават служачыя банкаў, публічнай бібліятэкі, грузчыкі чыгуначныя і суднаў. Моцнае ўражанне на ўсіх зрабіла далучэнне амаль усіх фабрычна-заводскіх рабочых... Паліцыя мабілізавалася. Дэманстраваць не ...

...крыць, — гаварылі крамнікі: вы ахоўваеце нас сёння, а яны нас знойдуць заўсёды...».

Адна турэцкая булачная, якая гандлявала пад аховай гарадавых і салдат, байкатавана намі. Як толькі быў распаўсюджаны адпаведны лісток, — булачная адразу апусцела. Уласнік булачнай усяляк апраўдваецца: яго, моў, прымусіла паліцыя, абяцае больш не рабіць такіх рэчаў, ідзе чутка, што ён абяцае некалькі ...

СТАРОНКІ З ГІСТОРЫІ

ГОМЕЛЬСКІЯ РАБОЧЫЯ НА ДАПАМОГУ БАРЫКАДНЫМ БАЙЦАМ КРАСНАЙ ПРЭСНІ

...бочыя гомельскіх чыгунач- ...

... Маскву. Выдалі ім пуцёўку, каб ... забастовачныя пікеты прапусцілі ...

(Ленін, том IX, стар. 5—27.)

...РОНІКІ З ГІСТОРЫІ

ГОМЕЛЬСКІЯ РАБОЧЫЯ НА ДАПАМОГУ БАРЫКАДНЫМ БАЙЦАМ КРАСНАЙ ПРЭСНІ

...бочыя гомельскіх чыгунач... майстэрань (цяпер завод імя ...цкага) рашылі дапамагчы ...таўшым маскоўскім рабочым. ...а арганізавана баявая дружы..., ...ая павінна была паехаць у ...у для падтрымання бары... ...ых байцоў Краснай Прэсні. ...нізавалі мы дружыну чала... ...і 100, узброілі іх, падрыхта... ...завалі поезд для іх паездкі ў Маскву. Выдалі ім пуцёўку, каб забастовачныя пікеты прапусцілі іх у Маскву. Чакалі вестак з Масквы. Але ехаць не прышлося. З Масквы прыбыла паведамленне, што ўзброенае паўстанне задушана царскімі войскамі.

(Па матэрыялах Інстытута гісторыі партыі і Кастрычніцкай рэволюцыі пры ЦК КП(б)Б).

У снежаньскія дні 1905 года ў Маскве.

З АРХІВУ ГАЗЕТЫ «ПРОЛЕТАРЫЙ»

БАБРУЙСК. 7 ліпеня мы абвясцілі... усеагульную забастоўку па поваду апошніх падзей у Лодзі, Одэсе і іншых гарадах. Забастоўка была сапраўды ўсеагульнай: замёрла ўсё жыццё горада, працу спынілі нават служачыя банкаў, публічнай бібліятэкі, грузчыкі чыгуначныя і суднаў. Моцнае ўражанне на ўсіх зрабіла далучэнне амаль усіх фабрычна-заводскіх рабочых... Паліцыя мабілізавалася. Дэманстраваць не было магчымасці. Казакі шалелі. Горад уяўляў сабою ваенны лагер. У праходзячых там і сям рабілі вобыскі па тры разы; падазроных жорстка збівалі. Паліцмейстар загадваў адкрываць крамы; прабаваў і дабром і пагрозамі: штрафам у 50 руб., абяцаннем ахоўваць, але ўсё было дарэмна. «Загадана, трэба закрыць, — гаварылі краменікі: вы ахоўваеце нас сёння, а яны нас знойдуць заўсёды...».

Адна турэцкая булачная, якая гандлявала пад аховай гарадавых і салдат, байкатавана намі. Як толькі быў распаўсюджаны адпаведны лісток, — булачная адразу апусцела. Уласнік булачнай усяляк апраўдваецца: яго, моў, прымусіла паліцыя, абяцае больш не рабіць такіх рэчаў, ідзе чутка, што ён абяцае некалькі соцень рублёў у выпадку зняцця байкоту...

У часе забастоўкі распаўсюджаны тры лісткі: першы (2.000 экземпляраў) прызываў да забастоўкі; другі (800 экземпляраў) прысвечан байкоту; трэці (2.000 экземпляраў) падводзіць вынікі стачкі.

(«Пролетарий» № 12, 1905 год).

Большэвіцкія арганізацыі ў Беларусі у перыяд рэвалюцыі 1905 года

*

А. ЗЮЗЬКОУ

***

...люцыйны рух 1905 года ...велізарныя, сапраўды шы... ...масы пролетарыята і пра... ...Расіі на рэвалюцыйную ...ьбу. Водклікі на расстрэл ...х 9 студзеня ў Петрагра... ...летнія падзеі (паўстанне ў ..., на браняносцы «Потемкин», ...пленне ў Іванава-Вазнесен... і т. д.), масавая кастрычніцкая стачка, якая ахапіла ўсю Ра... і яе акраіны,—гэтыя этапы ...тання рэвалюцыйнай хвалі ...алі сваё вышэйшае развіц... снежаньскім узброеным паў... ў Маскве. У рэвалюцый... барацьбу былі ўцягнуты ...ны пролетарыяў і працоў... царскай Расіі.

...ўнікам гэтай барацьбы бы... ...зіная, да канца рэвалюцый... партыя—ленінская партыя ...вікоў. Усё шырэй і шырэй ...рвалася дзейнасць большэ... і большэвіцкіх арганізацый ...сцах.

...там большэвікоў у першую ...у былі арганізацыі буйных ...тарскіх цэнтраў. Іменна тут ...чым у іншых мясцах адбы... арганізацыйнае адмежаван... большэвікоў ад меншавікоў і ...ліся самастойныя большэ... арганізацыі.

...арусь у той перыяд не мела ... пролетарскіх цэнтраў. ...тарыят Беларусі быў невя... У той-жа час велізарная ма... ...тужнікаў, дробнай буржу... гарадах была ўдзячнай гле... ...ля розных дробнабуржуаз... партый і груповак. У Бела... размежаванне сіл адбывалася ... замаруджанымі тэмпамі, ...у буйных пролетарскіх цэнт... Гэта размежаванне яшчэ ... затрымлівалася існаваннем ... нацыяналістычных пар... і ў першую чаргу Бунда.

...ь чым тлумачыцца тое, што ...арусі на ўсім працягу рэво... ...ыі 1905—07 гадоў мы не мелі ...ізацыйнага размежавання ... большэвікамі і меншавікамі. ...ўсіх арганізацыях РСДРП у ...русі існавалі і большэвікі і ...шавікі. Мы можам назваць ...лі адну арганізацыю — мен..., якая на працягу **ўсяго перыяда** рэвалюцыі знаходзілася ў ... большэвікоў. Але і ў гэтай ...зацыі, хоць і ў меншасці, знаходзіліся і меншавікі. Гэта, аднак, зусім не значыць, што большэвіцкія групы ў гэтых фармальна адзіных арганізацыях не вялі жорсткай барацьбы супроць меншавікоў. У цэлым радзе арганізацый к перыяду найбольшага ўздыму рэволюцыі большэвікі зававалі большасць арганізацый (Палескі камітэт, бабруйская, смаргонская і іншыя арганізацыі). Іменна гэтыя **большэвіцкія часткі** соцыял-дэмакратычных арганізацый у Беларусі станавіліся на чале рэвалюцыйнага руху ў краі. Мы далей убачым, што меншавікі, верныя сваёй здрадніцкай тактыцы, не раз зрывалі цэлы рад мерапрыемстваў, якія прадпрымаліся большэвікамі па разгортванню рэвалюцыйнага руху. Не гледзячы на існаванне фармальна адзіных соцыял-дэмакратычных арганізацый у Беларусі, **рэволюцыйны рух,** паколькі ён свядома арганізоўваўся, **праходзіў пад кіраўніцтвам большэвіцкіх груп і асобных большэвікоў.**

Соцыял-дэмакратычныя камітэты ў Беларусі ўзніклі параўнаўча позна. Зацвярджэнне Палескага і Паўночна - Заходняга камітэтаў Цэнтральным Камітэтам адбылося ў красавіку 1904 года. Але да ўтварэння гэтых камітэтаў ужо існаваў рад мясцовых соцыял-дэмакратычных арганізацый іскраўскага напрамку.

Палескаму і Паўночна-Заходняму камітэтам прыходзілася праводзіць работу ў цяжкіх умовах шматнацыянальнага складу насельніцтва Беларусі. Ужо ў сваім першым дакуменце Паўночна-Заходні камітэт РСДРП у «апавяшчэнні» аб сваім утварэнні ў маі 1904 года піша, што раён яго дзейнасці характарызуецца спецыфічна вострымі асаблівасцямі.

У сваёй прадмове да справаздачы аб III з'ездзе партыі, выданай на яўрэйскай мове, **Ленін** звязвае ўтварэнне Палескага і Паўночна-Заходняга камітэтаў з неабходнасцю аб'яднання ўсіх рабочых у адно цэлае, г. зн. неабходнасцю вядзення жорсткай барацьбы супроць нацыянал-дэмакратычнай і апартуністычнай лініі ўсіх мясцовых дробнабуржуазных партый. Владзімір Ільіч пісаў:

«Пасля II з'езда наш Цэнтральны Камітэт павёў не нацыяналістычную палітыку, а клапаціўся аб утварэнні такіх камітэтаў (Палескі, Паўночна-Заходні), якія аб'ядналі-б у адно цэлае ўсіх мясцовых рабочых як яўрэйскіх, так і неяўрэйскіх» [1]).

Як ужо вышэй паказвалася, у фармальна адзіных арганізацыях у Беларусі знаходзіліся і большэвікі і меншавікі. Наколькі жорсткай была барацьба паміж большэвікамі і меншавікамі, паказвае перыяд перад III з'ездам партыі. 26 студзеня 1905 года менская група прыняла рэзалюцыю па пытанню аб скліканні III з'езда партыі, якая прама абараняла пункт гледжання большэвікоў.

Калі Паўночна-Заходні камітэт выказаўся за скліканне з'езда, але ў той-жа час заняў прымірэнчую пазіцыю, паслаўшы дэлегатам прымірэнца Пасталоўскага—«Вадзіма», менская група рэзка выказалася супроць гэтай прымірэнчай пазіцыі Паўночна-Заходняга камітэта:

«Стоячы на пункце гледжання партыйнай большасці і недавер'я Паўночна-Заходняму камітэту, як прымірэнчаму ў выбары дэлегата, менская група ў пасяджэнні сваім ад 22 сакавіка пастанавіла: паслаць свайго дэлегата на з'езд, калі гэта акажацца магчымым» [2])

Палескі камітэт 5 (18) сакавіка цалкам стаў на пункт гледжання неабходнасці склікання III з'езда партыі, прызнаўшы, «што скліканне III чарговага з'езда з'яўляецца надзвычай неабходным», і пастанавіў «звярнуцца да цэнтральных устаноў партыі з прапановай аб неадкладным скліканні III з'езда» [3]). Дэлегатам Палескага камітэта быў пасланы т. Владзіміраў.

Але на першым з'ездзе арганізацыі РСДРП Палескага раёна, які адбыўся ў 20 чыслах мая 1905 года і заслухаў даклад аб III з'ездзе партыі, была прынята прымірэнчая рэзалюцыя. У гэтай рэзалюцыі, побач з пунктамі аб падпарадкаванні выбранаму III з'ездам Цэнтральнаму Камітэту, ёсць і агаворкі аб нязгодзе з радам пунктаў статута, пакінута «адкрытым» пытанне аб юрыдычнай законнасці з'езда [4]). **В. І. Ленін** у пісьме Цэнтральнаму Камітэту партыі ад 11 чэрвеня (28 ліпеня) 1905 года пісаў з поваду гэтага з'езда: «У Палессі на з'ездзе нікога не было. Скандал. Яны ледзь не адпалі!» [5]).

Такім чынам, у барацьбе за трэці з'езд партыі адна менская арганізацыя стала **цалкам** на пункце погляду большэвікоў. Гэты большэвіцкі напрамак менскай арганізацыі адлюстроўваецца і ва ўсіх яе пракламацыях, лістоўках і т. д.

Вострая барацьба большэвікоў супроць меншавікоў праходзіла ў іншых с.-д. арганізацыях у Беларусі. Палескі камітэт, які знаходзіўся пад кіраўніцтвам большэвіка Владзімірава, таксама меў большэвіцкую большасць у камітэце. У той-жа час сама гомельская гарадская арганізацыя была меншавіцкай, але ў чыгуначнай, так званай залінейнай, арганізацыі пераважалі большэвікі. У перыяд 1905 года большэвікі пераважалі таксама ў Смаргоньскай арганізацыі і ў цэлым радзе іншых. Вельмі характэрна для характарыстыкі ўсёй дзейнасці большэвікоў у Беларусі, што там, дзе большэвікі ў арганізацыях пераважалі, гэтыя гарады станавіліся вядучым цэнтрам у адносінах астатніх гарадоў Беларусі. Усе рэволюцыйныя выступленні пачыналі ў Беларусі — Менск, Смаргонь, гомельскія чыгуначнікі і інш. Гэта яшчэ раз пацвярджае, што **кіраўніцтва масавым рэволюцыйным рухам знаходзілася ў руках большэвікоў.** У гэтай барацьбе за кіраўніцтва большэвікам прыходзілася праводзіць вялікую барацьбу супроць меншавікоў. Там, дзе меншавікі былі ў большасці, яны зрывалі рэволюцыйныя мерапрыемствы, прапануемыя большэвікамі. Так у перыяд снежаньскага ўзброенага паўстання на пасяджэнні Віленскага камітэта РСДРП 11 снежня «Сцяпанам» была ўнесена прапанова прыняць рашэнне міжраённай канферэнцыі аб выступленні рабочых Вільні. Праект канферэнцыі заключаўся ў тым, што «Сцяпан» з групай баявікоў забарыкадуецца ў Гарадской думе і адтуль пачне перастрэлку з войскамі і паліцыяй, а ў гэты-ж час баявыя дружыны павінны ўзняць паўстанне па іншых раёнах Вільні і пачнуць будаваць барыкады. Супроць прапановы «Сцяпана» выступілі меншавікі. Прапанова «Сцяпана» была адхілена. Было вырашана чакаць падзей. У той-жа дзень абласны камітэт РСДРП у Вільні адхіліў прапанову смаргоньскай групы РСДРП аб паўстанні рабочых і сялян у Смаргоньскім павеце.

Такім-жа зрывам разгортваючагася рэволюцыйнага руху займаўся і Бунд. Гэта дэзарганізатарская дзейнасць Бунда асабліва ярка праявілася ў спробе бундаўцаў дзяліць забастоўкі на забастоўкі яўрэйскіх і неяўрэйскіх рабочых, зрываючы тым самым агульназаводскія забастоўкі. Калі забастоўкі наладжваліся групай РСДРП, то Бунд выносіў пастанову аб далучэнні сваіх прыхільнікаў да забастоўкі ў другі дзень. Тым самым ідучыя за Бундам яўрэйскія рабочыя аказваліся штрэйкбрэхерамі і забастоўка зрывалася.

Вясной 1905 года віцебская група РСДРП выступіла са спецыяльнай пракламацыяй да рабочых Віцебска з поваду гэтай раскольніцкай дзейнасці Бунда. Пракламацыя прама ставіць пытанне, што размежаваннем бастуючых па нацыянальнасцях «ствараецца добрая глеба для нацыянальнай розні. А нацыянальная рознь перашкаджае яднанню ўсяго пролетарыята».

У перыяд кастрычніцкага ўзброенага паўстання бундаўцы таксама сарвалі цэлы рад забастовак. Гэта асабліва ярка праявілася ў Пінску. Прадстаўнік Бунда ў аб'яднаным забастовачным камітэце прад'явіў патрабаванні аб сканчэнні ўсеагульнай забастоўкі. Не гледзячы на пярэджанні з месц, што настрой рабочых за прадаўжэнне забастоўкі, не гледзячы на выступленне большэвіка, які ўказваў, што зрыў забастоўкі ў Пінску зрывае забастоўку на ўсіх палескіх дарогах, бундаўцы пры падтрыманні меншавікоў правялі праз камітэт сваю прапанову. Ужо 12 снежня ў Пінску забастоўка была спынена.

Шырока была разгорнута большэвікамі работа сярод сялян, прычым найбольш шырокія арганізацыі на вёсцы меў Менскі камітэт. У менскай партыйнай арганізацыі быў падабраны для работы на вёсцы кадр таварышоў, якія ведаюць беларускую мову (Кірыл, Міхаіл Смірноў, Мефодзій і інш.) Была створана менская акруговая сялянская арганізацыя РСДРП. Карэспандэнт у газеце «Социалдемократ» № 2 указвае, што «амаль ва ўсіх гарадах і мястэчках ёсць невялікія групы або асобныя работнікі с.-д., якія займаюцца агітацыяй сярод сялян, пашыраецца літаратура, арганізоўваюцца сялянскія камітэты па вёсках. Месцамі ў нас ёсць нават валасныя сялянскія камітэты, якія самі збіраюць са сваіх членаў грошы, выпісваюць з Менска літаратуру і агітатараў, заказваюць нам для сябе друк».

Нашым партыйным арганізацыям, якія працуюць на вёсцы, асабліва востра прыходзілася весці барацьбу супроць эсэраў. Але, як відаць з раду ўспамінаў, эсэры на Беларусі не змаглі разгарнуць вялікай работы. Аб гэтым гаворыць рад карэспандэнцый у соцыял-дэмакратычных газетах і таксама ўспаміны Бонч-Осмалоўскага, аднаго з відных дзеячоў партыі эсэраў на Беларусі.

Беларуская соцыялістычная Грамада, якою беларускія нацдэмы заднім лікам прабавалі прадставіць як гегемона сялянскага руху на Беларусі ў 1905 годзе, на самой справе з'явілася вузкай арганізацыяй інтэлігентаў, якая налічвала ўсяго 2—3 дзесяткі членаў. Такая «масавая» арганізацыя, відома, шырока разгарнуць сваю работу на вёсцы не магла. Іменна большэвікі з'явіліся адзіным кіраўніком сялянскага руху на Беларусі ў 1905—07 гадах.

Шырока была разгорнута таксама работа ў арміі. Арганізацыі выдавалі цэлы рад салдацкіх газет у Вільні, Гродна, Дзвінску, якія распаўсюджваліся ў казармах. У буйнейшых гарадах Беларусі былі створаны соцыял-дэмакратычныя ваенныя арганізацыі. Пад кіраўніцтвам гэтых арганізацый праходзіла ў Бабруйску ў лістападзе 1905 года паўстанне дысцыплінарнага батальёна, выступленне каманды запасных салдат у Віцебску, сапёраў і чыгуначных брыгад у Баранавічах і т. д.

Уздым рэволюцыйнага руху ў канцы 1905 года даў магчымасць стварыць ужо масавыя соцыял-дэмакратычныя арганізацыі. Існаваць ужо ў старых формах арганізацыі было немагчыма, і таму ў канцы 1905 года, як і па ўсёй РСДРП, адбываецца перабудова партыйных арганізацый і на Беларусі. Паўночна-Заходні камітэт быў перайменаваны ў «Паўночна-Заходні Саюз РСДРП». У жніўні месяцы 1905 года была склікана канферэнцыя арганізацыі РСДРП Паўночна-Заходняга края, на якой прысутнічалі прадстаўнікі ад ЦК, Паўночна-Заходняга саюза, Палескага, Дзвінскага, Рыжскага, і Смаленскага камітэтаў, Варшаўскага рэволюцыйнага камітэта, менскай, віцебскай, гомельскай, віленскай, смаргоньскай і бабруйскай груп РСДРП. На гэтай канферэнцыі было пастаноўлена ліквідаваць існаваўшыя Палескі і Паўночна-Заходні камітэты і арганізаваць акруговыя камітэты ў гарадах: Гомелі, Магілеве, Вільні, Менску, Віцебску і т. д. Усе гэтыя акруговыя камітэты ядналіся Паўночна-Заходнім саюзам РСДРП.

У пачатку 1906 года Паўночна-Заходні саюз РСДРП перайменаваўся ў «Абласны саюз РСДРП Літвы і Беларусі». На абласной канферэнцыі гэтага саюза, у кастрычніку 1906 года, былі прадстаўлены камітэты: Вільні, Коўна, Смаргоні, Менска, Дзвінска, Дзвінскага раёна, Віцебска і Смаленска. Ад асобных больш дробных груп прысутнічалі дэлегаты з дарадчым голасам.

Такім чынам, мы бачым, што к канцу 1905 года РСДРП на Беларусі разгарнула даволі шырокую сетку сваіх партыйных арганізацый. Але ў той-жа час наступаючая рэакцыя свае ўдары ў першую чаргу наносіла большэвікам. Вось чаму ў другой палове 1906 года рад арганізацый, якія раней знаходзіліся ў руках большэвікоў, зноў пераходзяць у рукі меншавікоў. На IV з'ездзе партыі з усіх шасці дэлегатаў, якія прадстаўлялі арганізацыі Беларусі, толькі два дэлегаты — Менскага і Дзвінскага камітэтаў — галасавалі з большэвікамі.

Але гэта рэакцыя, ваеннае становішча, якое было ўведзена на Беларусі з пачатку снежня 1905 года, карная экспедыцыя Орлова і т. д. не маглі зламаць большэвіцкія партыйныя арганізацыі. Большэвікі пайшлі ў падполле, каб рыхтаваць новую пераможную рэволюцыю.

---

[1]) Ленін, том VIII, стар. 25—26.

[2]) «Вперед» № 18. Май, 1905 г.

[3]) «КП(б)Б у рэзалюцыях». Ч. 1. Стар. 20.

[4]) **Там-жа**,—стар. 23—24.

[5]) **Ленін,** том VIII, стар. 6. **Гутарка** ідзе аб непасланні прадстаўніка ЦК на палескі з'езд.

Краіна жабрацтва і беспрацоўя

ВАРШАВА, 20 снежня. (БЕЛТА). Блізкая да польскіх урадавых колаў газета «Кур'ер паранны» адкрыта прызнае, што хранічнае беспрацоўе прыняло ў Польшчы характар, які пагражае асновам існуючага ладу. «Гэта з'ява (беспрацоўе), — піша газета, — навісла над усёй краінай, над усім аб'ёмам нацыянальнага жыцця і страшэннымі сваімі вынікамі пачынае падрываць асновы нашага існавання».

Далей газета піша, што існуюць у Польшчы гарады, якія ў літаральным сэнсе слова ператварыліся ў паселішчы людзей без хлеба і без работы. Выезд для сялян у гарады затруднен, кожны лішні рот у вясковай хаце становіцца ярмом, а жыццё ў вёсцы скатваецца ўсё больш да ўзроўню адзічання. «Маса беспрацоўных, — пралаўжае газета, — страціла надзею на ратунак».

Водгукі на выбары Бенеша

Чэхаславацкая компартыя аб прэзідэнцкіх выбарах

ПРАГА, 20 снежня. (БЕЛТА). На пасяджэнні сената ў спрэчках па дзяржаўнаму бюджэту з вялікай прамовай выступіў комуністычны сенатар Шмераль. Ад імя комуністычнай партыі Чэхаславакіі ён заявіў:

«Мы галасавалі за кандыдатуру Бенеша адзіна для таго, каб прадэманстраваць сваю гатоўнасць рашуча і ўсімі спосабамі змагацца супроць таго рэакцыйнага фронту, які стварыўся ў ходзе перадвыбарчых перагавораў. Мы галасавалі за кандыдатуру Бенеша таму, што фашысцкая «Нацыянальнае аб'яднанне» і пасля адступлення аграрыяў настойвала на кандыдатуры праф. Немеца, і таму была сур'ёзная небяспека, што гэта кандыдатура канцэнтруе сярод сябе галасы ўсіх рэакцыйных груп».

Шмераль далей адзначыў, што «колы, якія да апошняй мінуты імкнуліся аб'яднаць усе рэакцыйныя сілы Чэхаславакіі для наступлення на дэмакратычныя правы народу» і на тое, каб «арыентаваць знешнюю палітыку Чэхаславакіі ў бок фашысцкага Берліна», пацярпелі на прэзідэнцкіх выбарах паражэнне.

ВАКОЛ АНГЛА-ФРАНЦУЗСКАГА ПРАЕКТА ПАДЗЕЛУ АБІСІНІІ

„Парыжскія прапановы пярэчаць статуту Лігі нацый"

ВЫСТУПЛЕННЕ ТАВ. ПАЦЁМКІНА НА НАРАДЗЕ ЧЛЕНАЎ СОВЕТА ЛІГІ

ЖЭНЕВА, 19 снежня. На неафіцыяльнай нарадзе членаў Совета Лігі нацый па поваду парыжскіх прапаноў выступіў прадстаўнік СССР тав. Пацёмкін, які заявіў у асноўным наступнае: ён лічыць лёс парыжскага праекту вырашаным. Супроць праекту выказалася міжнародная грамадская думка, уплывовыя палітычныя колы, дэпутаты заканадаўчых устаноў і нават відныя члены тых самых урадаў, якія ўзялі на сябе ініцыятыву выпрацоўкі парыжскіх прапаноў.

Мяркуючы па апошніх заявах урадаў Італіі і Абісініі, не прыходзіцца разлічваць на прыняцце імі гэтых прапаноў. Пакуль гэтага няма, тав. Пацёмкін лічыць сваім доўгам заявіць, што якую-б працэдуру Совет не прыняў, прадстаўнік СССР ні ў якім разе не можа даць сваё адабрэнне парыжскім прапановам, якія ў аснове сваёй пярэчаць статуту Лігі нацый.

Пярэчанняў супроць заявы совецкага дэлегата не было, і нават Лаваль адзначыў, між іншым, што ён разумее пазіцыю совецкага ўрада.

СОВЕТ ЛІГІ АДВЕРГ ПРАЕКТ ЛАВАЛЯ-ХОРА

ЖЭНЕВА, 19 снежня. (БЕЛТА). Совет Лігі сабраўся пад старшынствам Гіназу. Старшыня зачытаў праект рэзалюцыі, выпрацаваны на сёнешняй неафіцыяльнай нара-

III. Совет даручае «камітэту трынаццаці» вывучыць, выходзячы са статута Лігі становішча ў яго сукупнасці, на падставе тых вестак, якія ён палічыць патрэб-

КАЛГАСНІК ПАСУДНЕЎСКІ ВЫЙГРАЎ 10 ТЫС. РУБ.

Калгаснік сельскагаспадарчай арцелі «Светлы луч», Крапівенскага сельсовета, Аршанскага раёна, Пасуднеўскі Іван Лукіч па білету 9-й латарэі Асоавіяхіма выйграў мэбліроўку кватэры коштам у 10 тыс. рублёў, у тым ліку піяніна, радыё і карціны.

ШПУЛЁЎ.

УДЗЕЛЬНІКІ ПЕРАХОДУ ПОЛАЦК—МЕНСК НА ПРЫЁМЕ Ў СНК БССР

Учора ўдзельнікі пераходу Полацк—Менск былі прыняты намеснікам старшыні СНК БССР тав. Любовічам. На прыёме прысутнічалі нам наркома мясцовай прамысловасці БССР т. Геаргадзе і кіраўнік справамі СНК т. Лук'янчык.

Тав. Любовіч віншаваў каманду з паспяховым сканчэннем пераходу. У гутарцы, якая цягнулася звыш 2 гадзін, камандзір пераходу т. Глушкоў і ўдзельнікі пераходу тт. Ільёў, Рагачова, Юдаш і Шаплыка расказвалі аб пройдзеным шляху, аб пастаноўцы абароннай работы ў сваім раёне і ў раёнах, якія яны прайшлі. Удзельнікі пераходу прасілі тав. Любовіча перадаць ЦК КП(б)Б і ўраду аб тым, што яны ў любую мінуту гатовы грудзьмі стаць на абарону соцыялістычнай радзімы.

У канцы гутаркі тав. Любовіч ад імя СНК БССР выказаў падзяку ўдзельнікам пераходу і абвясціў аб прэміраванні іх.

УЗНАГАРОДЖАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ ПЕРАХОДУ

Совет Народных Камісараў БССР пастанавіў абвясціць падзяку ўсім удзельнікам пераходу Полацк—Менск у супрацьгазах і ўзнагарадзіць камандзіра пераходу т. Глушкова і камісара пераходу т. Аўстрыха 500 руб. кожнага, усіх астатніх удзельнікаў пераходу — 300 руб. кожнага.

НОВАГОДНЯЯ АЛІМПІЯДА КАЛГАСНАЙ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

ЛЁЗНА, 21 снежня (Кар. «Звязды»). У калгасах раёна пра вясёлае заможнае жыццё складаюцца новыя песні і прыпеўкі. Калгасы «Бязбожнік», «Інтэрнацыянал» і іншыя набылі музычныя інструменты для аркестра, арганізавалі харавыя гурткі. З 1 па 3 студзеня ў раёне праводзіцца раённая алімпіяда калгаснай мастацкай самадзейнасці. Напярэдадні раённай будуць праведзены сельскія алімпіяды.

Чырвонаармейцы Н-скай часці войск НКУС тт. Хайкін і Залатароў адны з першых у БССР здалі нормы на значок «Гатоў да працы і абароны» 2-й ступені. На здымку (злева ўнізе): т. Хайкін, (справа наверсе) тав. Залатароў. У сярэдзіне грамата, якая выдаецца значкісту «ГПА» другой ступені.

ПЕРШЫЯ ЗНАЧКІСТЫ

Значкі прыбылі з Масквы ў сініх вузенькіх скрыначках. На алым сцяжку горды надпіс: «Гатоў да працы і абароны». Значкі прыбылі ў суправаджэнні грамат ВСФК СССР, дзе матывавалася прычына ўзнагароджання значком «ГПА» другой ступені. «Лепшаму фізкультурніку СССР за паспяховае аўладанне вышэйшай ступенню ўсебаковай фізічнай падрыхтоўкі».

Нумары значкоў чатырохзначныя — 4727, 4728, 4729. Гэта значыць, што такая колькасць фізкультурнікаў у СССР здалі нормы па другому комплексу «ГПА». У БССР узнагароджаных гэтым значком яшчэ нямнога.

Нікалай Залатароў, Еўгеній Лобік і Майсей Хайкін — чырвонаармейцы Н-й часці войск НКУС — адны з першых беларускіх значкістаў «ГПА» другой ступені.

Нікалай Залатароў — майстар Сталінградскага трактарнага завода. Ён быў у першай тысячы, якая здала нормы на першы комплекс «ГПА». Залатароў — адзін з лепшых лыжнікаў БССР, трымае гарадское першынство па лыжах на дыстанцыі 30 кіламетраў. Ён мятае гранату на 57 метраў пры норме 40 метраў. За 3 гадзіны 40 мінут ён прайшоў на лыжах 35 кіламетраў у поўнай баявой выкладцы. 38 метраў ён праплыў пад вадой (норма ныряння 15 метраў).

Еўгеній Лобік—беларускі рэкардсмен па бегу. Яму належыць усебеларускі рэкорд на 1.000 метраў. Гэту дыстанцыю ён прайшоў за 2 мінуты 51,9 сек. Сёлета-ж ён устанавіў рэспубліканскі рэкорд па дзесяцібор'ю, у дзесяці відах лёгкай атлетыкі ён набраў 4.234,97 ачкоў.

Майсей Хайкін — былы рабочы магілеўскай мэблевай фабрыкі, скончыў менскі фізкультурны тэхнікум. Працуючы інструктарам фізкультуры, тав. Хайкін падрыхтаваў да здачы норм на першы комплекс «ГПА» каля 2.000 фізкультурнікаў. Ён адзін з лепшых прыгуноў рэспублікі. У вышыню ён бярэ 170 см., у даўжыню — 6 метраў.

Гэтых фізкультурнікаў выхаваў камандзір часці тав. Н. І. Тапурыдзе — уладар значка № 235 «ГПА» другой ступені. Тав. Тапурыдзе — 33 год. Усе нормы ён здаў з перавышэннем. У вышыню, напрыклад, тав. Тапурыдзе прыгнуў на 145 см (на 25 см больш, чым патрабавалася для яго ўзроставай катэгорыі). Нікалай Іванавіч Тапурыдзе выхаваў са сваіх байцоў і падначаленых яму камандзіраў тысячы фізкультурнікаў і выдатных спартсменаў. Тав. Тапурыдзе член ЦВК БССР і член Менскага горсовета. Ён — стары актывіст «Дынамо», член прэзідыума рэспубліканскага совета таварыства.

19 снежня тт. Залатароў, Лобік і Хайкін атрымалі значкі «Гатоў да працы і абароны» другой ступені. Іх гатоўнасць да працы і абароны праверана ўдарнай работай на вытворчасці, баявой і палітычнай вучобай у Чырвонай арміі.

ЦЫВЕС.

Хроніка

Па прапанове ВЦСПС Соўнарком Саюза ССР пастанавіў выходны дзень з 30 снежня перанесці на 1 студзеня.

УЗНАГАРОДЖАННЕ ДЭМАБІЛІЗАВАНАГА ПАГРАНІЧНІКА ТАВ. БЕЛЫХ

Пагранічны атрад, якім камандуе т. Шахаў, атрымаў ад рэдакцыі заводскай газеты «Кіравец» Маскоўскага завода «Динамо» імя Кірава наступную тэлеграму: «Баец вашага атрада пагранічнік Якаў Пятровіч Белых, дэмабілізаваны ў гэтым годзе, паказаў выдатныя поспехі ў павышэнні прадукцыйнасці працы, устанавіўшы сусветны рэкорд па абточцы аставоў. Тав. Белых узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага сцяга. Віншуем камандзіраў і байцоў з узнагародай Якава Пятровіча Белых».

Тав. Белых—комсамолец. За добрае ўсваенне баявой і палітычнай вучобы ў атрадзе ён меў рад заахвочванняў. Паведамленне аб яго ўзнагародзе даводзіцца да ведама ўсіх байцоў і камандзіраў-пагранічнікаў БССР.

КОРАТКА

(Ад карэспандэнтаў «Звязды» і БЕЛТА).

✱ **Стаханаўцы-лесарубы БССР** выязджаюць сёння ў Маскву для абмену вопытам з лесарубамі Маскоўскай вобласці. У складзе дэлегацыі стаханавец-лесаруб т. Дудо, стаханавец-трактарыст т. Сокалаў і іншыя.

✱ **Пекоем з поўнай абстаноўкай** трэст Белпромхлеб прэміраваў лепшага стаханаўца — пекара першай механізаванай менскай пякарні Б. Е. Навіцкага. Стаханавец С. М. Сонцаў прэміраваны двухмесячнай пуцёўкай на курорт.

✱ **Выстаўка праекта пабудовы кінофабрыкі ў Менску** адкрылася ўчора ў глядзельнай зале Белдзяржкіно.

ПРЭМІІ ЗА ПЕРАВЫКАНАННЕ ПРОМФІНПЛАНА

ГОМЕЛЬ, 21 снежня. (БЕЛТА). Народны камісар лёгкай прамысловасці СССР тав. Любімаў за перавыкананне шклозаводам імя Сталіна вытворчай праграмы 1935 года прэміраваў дырэктара завода тав. Адамовіча легкавой машынай і 1 тыс. руб. грашыма. Галоўны інжынер т. Смаленскі прэміраваны 700 рублямі і інжынер-механік тав. Спірыдонаў 500 рублямі.

НОВАГОДНІ КІРМАШ У МЕНСКУ

29 снежня ў Менску адкрываецца вялікі новагодні кірмаш. Калгасы і калгаснікі Рудзенскага, Пухавіцкага, Дзяржынскага, Лагойскага, Смалявіцкага, Заслаўскага і Чэрвеньскага раёнаў прывязуць на кірмаш сельскагаспадарчыя прадукты. Менскія гандлюючыя арганізацыі намецілі рэалізаваць на кірмашы на 1 мільён рублёў прадуктовых і прамысловых тавараў.

ШАХМАТНЫ І ШАШАЧНЫ ТУРНІРЫ-ПОЎФІНАЛЫ

21 снежня днём закончыўся сёмы тур шахматнага і шашачнага турніраў—поўфіналаў на першынство ВЦСПС. Пасля сямі тураў па шахматах на першым месцы ідуць без паражэнняў майстар Юдовіч і чэмпіён БССР Сіліч (па 6 з шасці сыграных партый), за імі Верасаў і Лаўрэнцьеў (па 4,5 з шасці сыграных партый) і Марскі (4,5 з сямі сыграных партый). Па шашках на першым месцы Байкоў (6,5 з сямі сыграных партый), за ім майстар Глезер (5 з сямі сыграных партый).

ПАПРАЎКА

Ва ўчарашнім нумары «Звязды» на другой старонцы ў інфармацыйным матэрыяле «На ўсесаюзнай нарадзе стаханаўцаў лесапілення і дрэваапрацоўкі» колькасць выступіўшых у спрэчках дэлегатаў указана памылкова. Трэба чытаць: «выступіла 14 дэлегатаў».

ПАВЕДАМЛЕННІ

24 снежня г. г. у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва Менгаркома КП(б)Б (вялікая зала) адбудзецца лекцыя тав. Зюськова для партактыва, прапагандыстаў, агітатараў на тэму: «Большэвіцкія арганізацыі ў Беларусі ў рэволюцыі 1905 г.»

Білеты можна атрымаць у Гарраёкомах і ў Доме партактыва (пакой № 21).

Білеты сапраўдны пры прад'яўленні партбілета.

23 снежня, у 9 гадзін раніцы, у Доме партактыва ў вялікай зале адбудуцца заняткі сакратароў партнкомаў і парторгаў Сталінскага раёна на тэмы: Аб крутавідзе партыйнага работніка, як падрыхтаваць і правесці партыйны дзень.

Полацкі РК КП(б)Б паведамляе, што згублены партбілет № 0494208, выданы на імя Зянькова Петра Ігнацьевіча, лічыць несапраўдным.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Тэатральная зала клуба металістаў (вул. Кірава, 12 тэл. 25-334)
СПЕКТАКЛІ АБЛАСНОГА ТЭАТРА МУЗКАМЕДЫІ
Заходняй вобласці
Сёння, 22 снежня,
„ВЕСЕЛАЯ ВДОВА"
Пастаянная картка № 17
Музкамедыя ў 3-х дзеях. Музыка Легара.
[illegible]

Першы Беларускі дзяржаўны тэатр БДТ-1
Сёння 22 снежня.
ВЕЛІКАДУШША
Пачатак у 8 г. веч.
Білеты прадаюцца ў касе тэатра
Мастацкі сукавы
[illegible]

Аб злосным парушэнні закона аб парадку атаварвання хлебазакупак работнікам Ельскага райспажыўсаюза

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛКААПСАЮЗА АД [illegible] СНЕЖНЯ 1935 ГОДА

Праведзенай праверкай інспектарам хлеба-гандлёвай канторы [illegible] Амнуэль аб правільнасці скарыстання тавараў хлебнага фонду па Ельскаму райспажыўсаюзу ўстаноўлена, што кіраўніцтва ВСС — старшыня Корж, загадчык гандлёвым аддзелам — Кужалевіч, старшыня [illegible] скага сельпо — Вайнблат, загадчык прыгараднай гаспадаркі — [illegible] ведаючы, што таварамі хлебнага фонду атаварваецца выключна хле[illegible] закупаемы ў калгасах, калгаснікаў і аднаасобнікаў, а таксама [illegible]

урадаў, якія ўзялі на сябе ініцыятыву выпрацоўкі парыжскіх прапаноў.

Мяркуючы па апошніх заявах ... ват Лаваль адзначыў, між іншым, што ён разумее пазіцыю савецкага ўрада.

СОВЕТ ЛІГІ АДВЕРГ ПРАЕКТ ЛАВАЛЯ-ХОРА

ЖЭНЕВА, 19 снежня. (БЕЛТА). Совет Лігі сабраўся пад старшынствам Гіназу. Старшыня зачытаў праект рэзалюцыі, выпрацаваны на сёнешняй неафіцыяльнай нарадзе членаў Совета. Рэзалюцыя прынята аднагалосна. Тэкст наступны:

«I. Совет дзякуе дэлегатаў Францыі і Англіі за паведамленне, якое яны зрабілі яму па поваду пажаданняў, прадстаўленых імі зацікаўленым бакам у мэтах прымірэння іх.

II. Улічваючы папярэдні характар гэтых пажаданняў, падкрэслены абодвума дзяржавамі, якім належыць у гэтай справе ініцыятыва, Совет не лічыць у даны момант умесным выказаць сваё суджэнне аб гэтых пажаданнях.

III. Совет даручае «камітэту трынаццаці» вывучыць, выходзячы са статута Лігі становішча ў яго сукупнасці, на падставе тых вестак, якія ён палічыць патрэбным сабраць».

***

ЛОНДАН, 20 снежня. (БЕЛТА). Як перадае агенцтва Рэйтэр англійскі міністр фінансаў Невіль Чэмберлен у прамове, сказанай у Бірмінгаме, заявіў, што Ліга нацый астаецца асновай знешняй палітыкі Англіі. Паводле слоў Чэмберлена у сучасны момант усім спробам мірнага ўрэгулявання канфлікта пакладзен канец. Таму мы павінны — гаварыў ён далей — вярнуцца да палітыкі санкцый. Я перакананы, што краіны якія ўваходзяць у Лігу нацый пакажуць, што яны згодны прывесці сябе ў гатоўнасць для супроцьдзеяння любому нападу, які можа быць зроблен на любога з членаў Лігі нацый.

Разгул фашысцкага тэрору ў Германіі

ПАРЫЖ, 19 снежня (БЕЛТА). Як паведамляе газета «Юманітэ», паліцыя ў Траўнштэйне (Баварыя) арыштавала 100 членаў камуністычнай партыі, з якіх 5 былі неадкладна расстраляны. Арыштаваным было прад'яўлена абвінавачванне ў спробе замаху на Гітлера.

«Юманітэ» паведамляе, што гэта абвінавачванне сфабрыкавана германскай паліцыяй для таго, каб апраўдаць забойства Клауса і маючыя быць новыя смяротныя прыгаворы, у прыватнасці, па працэсу 25 нейкельнскіх рабочых.

***

БЕРЛІН, 20 снежня. (БЕЛТА). У Берліне з 3 верасня ідзе судовы працэс 25 нейкельнскіх рабочых (Нейкельн — раён Берліна), абвінавачваемых у нападзе на фашыстаў у півной у 1933 годзе.

Пракурор патрабаваў пакарання смерцю для 7 абвінавачваемых і катаргі ад 3 да 15 гадоў для астатніх.

Вайна ў Абісінії

Крывапралітныя ўпартыя баі на паўночным фронце

АДЫС-АБЕБА, 20 снежня. (БЕЛТА). На працягу трох апошніх дзён абісінскія атрады, развіваючы аперацыі, сканцэнтравалі буйныя сілы на заходнім беразе Таказе ў раёне Вольдэбаба (паўночны фронт, к захаду ад Аксума). Ноччу 18 снежня шматлікія дробныя атрады абрушыліся на перадавыя пазіцыі італьянскіх войск у раёне Хайда, адначасова пачаўшы атаку за 100 кіламетраў на поўнач. К раніцы італьянскія пазіцыі ў Хайда аказаліся ў руках абісінцаў.

К ночы 19 снежня італьянскія войскі адышлі к паўночнаму берагу Таказе ў напрамку Дэрагенет; ноччу-ж у гэтым вузкім горным праходзе **абісінцы знішчылі да 1.500 чалавек італьянскіх войск, захапіўшы 4 танкі ў поўнай спраўнасці, 4 дробнакаліберныя гарматы, 2 гарматы сярэдняга калібру, многа скрынак з патронамі і 40 спраўных кулямётаў.** Пасля гэтага абісінскія часці зноў атакавалі італьянскія туземныя часці і шырокай лавінай пачалі прасоўванне ва ўсходнім напрамку.

Тэатральная зала клуба металістаў (вул. Кірава, 12 тэл. 25-934)

СПЕКТАКЛІ АБЛАСНОГА ТЭАТРА **МУЗКАМЕДЫІ** Заходняй вобласці

Пастаянная картка № 17

Сёння, 22 снежня,

„ВЕСЕЛАЯ ВДОВА“

Музкамедыя ў 3-х дзеях. Музыка Легара.

Пачатак роўна ў 9 гадзін вечара

Прымаюцца заяўкі на калектыўнае наведванне і пастаянныя месцы на льготных умовах

Каса адкрыта з 12 да 2 г. дня і з 4 да 9 гадзін вечара.

Наступная пастаноўка—„РОЗ-МАРИ“

Гукавы кінотэатр **„ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“**

К 30-ГОДДЗЮ СНЕЖАНЬСКАГА ПАЎСТАННЯ 1905 г.

Ад 22 снежня Міжрабпомфільм выпускае музыкальна-гукавы фільм

МАЦІ

Па матывах твора М. ГОРКАГА.

Штодзенна 4 сеансы. Пачатак у 6, 7-30, 9-15 і 10-45

Каса— з 1 гадз. дня.

Першы Беларускі дзяржаўны тэатр БДТ-1 — Сёння 22 снежня. **ВЕЛІКАДУШША**. Пачатак у 8 г. веч. Білеты прадаюцца ў касе тэатра

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «ПРОЛЕТАРЫЙ» — Мастацкі гукавы фільм **АГАНЬЦІ загінуўшага КАРАБЛЯ**

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «Інтэрнацыянал» — Гукавы фільм **ПОЎНАЛЕЦЦЕ**

КІНО СПАРТАК — Замежны мастацкі фільм **Я ВОЛЬНЫ**

Абавязковая пастанова № 61

МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА РАБОЧЫХ, СЯЛЯНСКІХ І ЧЫРВОНААРМЕЙСКІХ ДЭПУТАТАЎ.

10 снежня 1935 г. г. Менск.

ПРА ПАРАДАК КАРЫСТАННЯ ВАДОЙ З СТУДНЯЎ, ПОМП і КАЛОНАК г. МЕНСКА.

Менскі Гарадскі Совет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Абавязаць усе жакты, ЖБКТ, Жыллёва-зямельнае кіраўніцтва, установы, арганізацыі і прыватных домаўласнікаў

а) на працягу 10 дзён адрамантаваць, ацяпліць і прывесці ў поўную спраўнасць належачыя ім студні, помпы і калонкі.

б) утрымліваць іх у поўнай тэхнічнай і санітарнай спраўнасці.

в) рабіць капітальныя і бягучыя рамонты студняў, помп і калонак.

УВАГА: Студні, помпы і калонкі грамадскага карыстання рамантуе Менвадаканалізацыя.

2. За карыстанне вадой з вышэйпаказаных крыніц водазабеспячэння ўстанавіць наступную плату за ваду ў месяц:

а) для працоўнага насельніцтва — 30 кап. з чалавека;

б) для дзяржаўных устаноў, прадпрыемстваў і грамадскіх арганізацый — 50 кап.;

в) для непрацоўнага насельніцтва — 1 руб. у месяц з чалавека.

3. Забараніць закрыццё студняў, помп і калонак без дазволу Менводаканалізацыі.

4. Забараніць спаганяць плату за ваду звыш устаноўленай гэтай пастановай платы.

5. Вінаватыя ў парушэнні гэтай пастановы прыцягваюцца да адміністрацыйнай адказнасці — штрафу да 100 руб., або прымусовых работ да 14 дзён.

6. Нагляд за выкананнем гэтай пастановы ўскладаецца на РСМіліцыю.

7. Пастанова ўваходзіць у сілу з часу яе апублікавання.

Старшыня Менскага горсовета Е. ЖУКОВІЧ.

Сакратар Менскага горсовета І. КАЗЛОЎСКІ.

Оргбюро Слуцкага акруговага спажыўсаюза абвяшчае, што райспажыўсаюзы слуцкі, старобінскі, любаньскі, чырвонаслабодскі і капыльскі з 10 снежня 1935 г.

ЛІКВІДУЮЦЦА

Прэтэнзіі да ліквідкомаў гэтых райсаюзаў прад'яўляць да 25 снежня 1935 г.

Пасля ўказанага чысла ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.

ОРГБЮРО СЛУЦКАГА СПАЖЫЎСАЮЗА.

На падставе загаду трэста Лесбел № 581 ад 1 снежня 1935 г., распараджэння УРС'а трэста Лесбела ад 11 снежня і загаду Дзяржынскага леспрамгаса № 142 ад 14 снежня 1935 г.

ОРС Дзяржынскага леспрамгаса ліквідуецца.

Усе прадпрыемствы, установы і асобы, маючыя прэтэнзіі да ОРС'а, павінны прад'явіць іх ліквідкому да 31 снежня 1935 г.

Пасля ўказанага тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.

ЛІКВІДКОМ.

Партком і мясцком апарата ЦК КП(б)Б выражае сваё спачуванне т. СКОРАБАГАЦЬКО і яго сям'і па поваду смерці яго сына.

ПАРТКОМ І МЯСЦКОМ ЦК КП(б)Б.

Прэзідыум, партком і групком Беларускай акадэміі навук з глыбокім жалем паведамляюць аб смерці **бацькі** неадменнага сакратара БелАН акадэміка **ШЧАРБАКОВА** і выказваюць яму сваё спачуванне.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛ. № 21-351.

Аб злосным парушэнні закона аб парадку атаварвання хлебазакупак работнікам Ельскага райспажыўсаюза

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛКААПСАЮЗА АД 21 СНЕЖНЯ 1935 ГОДА

Праведзенай праверкай інспектарам хлеба-гандлёвай канторы т. Амнуэль аб правільнасці скарыстання тавараў хлебнага фонду па Ельскаму райспажыўсаюзу ўстаноўлена што кіраўніцтва РСС — старшыня Корж, загадчык гандлёвым аддзелам — Кужалевіч, старшыня ельскага сельпо — Вайнблат, загадчык прыгараднай гаспадаркі — Бегляк, ведаючы, што таварамі хлебнага фонду атаварваецца выключна хлеб, закупаемы ў калгасах, калгаснікаў і аднаасобнікаў, а таксама неадназовыя найстражэйшыя папярэджанні Камісіі Совецкага Кантроля і прэзідыума Белкаапсаюза аб скарыстанні хлебных фондаў выключна па прамому прызначэнню, правялі пакупку хлеба ад сваёй прыгараднай гаспадаркі атаварылі гэту пакупку і пад выглядам яе — раскралі ў сваю карысць 5 пар ботаў і іншы тавары.

Прэзідыум праўлення Белкаапсаюза **пастанаўляе:**

1. Старшыню ельскага РСС — **Коржа,** загадчыка гандлёвым аддзелам — **Кужалевіча,** старшыню ельскага сельпо — Вайнблат за прамое раскраданне тавараў хлебзакупачнага фонду, прызначаных для рэалізацыі прадаўцам хлеба калгасам і калгаснікам — **зняць з работы і аддаць пад суд.**

Прасіць пракуратуру рэспублікі правесці паказальны **суд над указанымі** раскрадальнікамі тавараў хлебнага фонду.

2. Загадчыка прыгараднай гаспадаркі **Бегляка** за пакрыццё злоўжыванняў — **з работы зняць,** забараніць яму працаваць у сістэме спажыўкааперацыі.

3. Абавязаць старшыню оргбюро мозырскага акруговага спажыўсаюза безадкладна выехаць у Ельск, правесці перавыбары праўлення ельскага сельпо і арганізаваць суцэльную праверку рэалізацыі тавараў хлебнага фонду па ўсіх сельпо.

Старшыня прэзідыума праўлення Белкаапсаюза А. БАСКІН.

Адкрыта ПАДПІСКА на 1936 г. на газету „ЗВЯЗДА“

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР.

Падпісная плата	на 12 м.— 30 руб.,	на 6 м.— 15 руб.,	на 3 м.— 7 р. 50 к.,	на 1 м.— 2 р. 50 к.

Падпіска прымаецца ва ўсіх паштовых аддзяленнях, грамадскімі арганізатарамі і пісьманосцамі.

Менскі гарадскі аддзел аховы здароўя паведамляе што

меддапамога на даму дзецям

ва ўзросце ад 4 да 16 год, якія жывуць у раёне Цэнтральнай рабочай паліклінікі з 18 снежня 1935 года аказваецца

цэнтральным дзіцячым дыспансерам,

апрача неадкладнай дапамогі. Таму, з указанага чысла з выклікам урача на-дом для дзяцей памянёнага ўзросту трэба звярацца ў цэнтральны дзіцячы дыспансер, вул. Луначарскага, № 5 (уваход са двара), тэлефон № 22-206, з 8 да 12 гадзін дня

Менскі гарздраў — ГЕЛЬФАНД.

Галоўурач ЦРП ДУХАН.

Галоўурач ЦДД МАСЛОВА.

Усебеларуская кантора Дзяржаўнага банка

даводзіць да агульнага ведама, што ў сувязі з механізацыяй учоту ў банку,

кантора **з 25 снежня** пачынае прымаць ад усёй кліентуры г. Менска

банкаўскія даручэнні выключна на стандартных бланках, выпушчаных Саюзаргучотам,

прычым, **запоўненых на пішучай машынцы.**

Выключэнне дапускаецца толькі для калгасаў, соўгасаў, МТС, сельсоветаў і профсаюзных арганізацый, якім дазваляецца прадстаўляць у банк стандартныя даручэнні, чотка запоўненыя ад рукі.

ДЗЯРЖБАНК.

ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: Габінет рэдактара — 21-352 Габінет зам. рэдактара — 25-188 Сакратарыят — 20-830 Прамысловы аддзел — 21-356. Аддзел масавай інфармацыі 25-189 Партыйны аддзел- 21-358 Сельскагаспадарчы аддзел 21-846 Аддзел асветы літаратуры і мастацтва — 23-955 Аддзел пісем- -21-899 Загадчык выдавецтва — 21-358 Бухгалтарыя — 21-845 Аддзел аб'яў і тыражны — 21-351 АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: МЕНСК, Совецкая, 63.

Тыраж 99256 экз.

Уп. Галоўлітбела № Н—4524.

Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63.